

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

İKİNCİ BÖLÜM

NUH UZUN VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No. 49341/18 ve 13 diğer başvuru ekteki listeye bakınız)

© Çeviren, Kadir Öztürk, AİHS Hukuk Danışmanı, Hukuk Çevirmeni, [@LegalCounsel TR](#), 2022. Bu çeviriyi yayımlama izni, yalnızca Mahkeme'nin veri tabanı olan HUDOC'a konulması için verilmiştir.

© Translated by Kadir Öztürk, Legal Counsel to the ECHR, Legal Translator, [@LegalCounsel TR](#), 2022. Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

DAVA

Madde 8 • Tutukluların özel yazışmalarının Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi'ne kaydedilmesinin ve taranmasının yasalarca öngörülmemiş olması
• Düzenleyici belgelerin tebliğ edilmemesi

STRAZBURG

29 Mart 2022

KESİN

05/09/2022

Bu karar Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi uyarınca kesinleşmiştir. Şekil değişikliğine tabi tutulabilir.

Nuh Uzun ve Diğerleri / Türkiye davasında,

Başkan Jon Fridrik Kjølbro,

Yargıçlar Egidijus Kūris,

Branko Lubarda,

Pauliine Koskelo,

Jovan Ilievski,

Gilberto Felici,

Saadet Yüksel,

ve Bölüm Yazı İşleri Müdürü Stanley Naismith'in katılımıyla Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine yöneltilen (bakınız ekteki liste) ve bu Devletin on dört vatandaşının ("başvuranlar") İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca ekli tabloda belirtilen tarihlerde Mahkeme önüne getirdiği başvuruları (No. 49341/18, 59185/18, 2368/19, 10539/19, 11837/19, 11950/19, 11959/19, 12723/19, 15626/19, 16803/19, 17838/19, 19085/19, 19405/19 ve 24060/19),

başvuruların Türk Hükümetine ("Hükümet") bildirilmesine ilişkin kararı, tarafların gözlemlerini dikkate alarak,

1 Mart 2022 tarihinde kapalı oturumda gerçekleştirilen müzakerelerin ardından

Bu tarihte kabul edilen aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Mevcut başvurular, başvuranların tutuklulukları esnasında yazışmalarının UYAP Bilişim Sistemi'ne (*Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi*) kaydedilmesiyle ilgilidir. Bazıları ayrıca, ulusal organlar (infaz hakimliği ve/veya ağır ceza mahkemesi) nezdindeki işlemler sırasında Cumhuriyet savcısının görüşünün tebliğ edilmemesi ile de ilgilidir.

OLGU

2. Başvuranların ve temsilcilerinin listesi karar ekinde yer almaktadır.

3. Hükümet, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde Türkiye Temsilcisi olan Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi Başkanı Hacı Ali Açıkgül tarafından temsil edilmiştir

4. İlgili zamanda, başvuranların hepsi 15 Temmuz 2016 darbe girişiminin ardından Türkiye'de farklı cezaevlerinde bir terör örgütüne üye oldukları gerekçesiyle tutuklu bulunuyorlardı. Bazıları daha sonra serbest bırakıldı, diğerleri ise hala tutuklu bulunuyordu.

5. Tutuklulukları sırasında, başvuranlar, hem göndermek istedikleri yazışmaların hem de kendilerine gönderilen yazışmaların sistematik olarak

kontrol edilme ve/veya UYAP sistemine kaydedilme uygulamasına son verilmesi için yetkili yargı organlarına (infaz hakimliği ve Ağır Ceza Mahkemesi) başvurmuşlardır (bakınız aşağıdaki 11 numaralı paragraf).

6. İnfaz hakimlikleri, itiraz edilen uygulamanın usul ve yasaya uygun olduğunu değerlendirerek başvuruları reddetmiştir. Bunu yaparken, diğerlerinin yanı sıra, özellikle Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün ('Genel Müdürlük') 10 Ekim 2016 ve 1 Mart 2017 tarihli yazılarına (aşağıdaki paragraf 21'e bakınız), Genel Müdürlüğün 30 Mart 2007 tarihli 53/1 sayılı genelgesine (aşağıdaki paragraf 19'a bakınız), 2992 sayılı Kanunun 11. Maddesine (aşağıdaki paragraf 15'e bakınız), Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında 5275 sayılı Kanunun 68. Maddesine ('5275 sayılı Kanun') ve 20 Mart 2006 tarihli Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin 122 ve 123. Maddelerine ('Yönetmelik') (aşağıdaki paragraf 12'ye bakınız) atıfta bulunmuşlardır. İnfaz hâkimliklerinin kararları, diğerlerinin yanı sıra, hükümlü ve tutuklular tarafından kapalı zarf içerisinde resmî makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup ve faksler (kanun hükmünde kararnamelerde belirtilen usul ve esaslar dahilinde) hariç olmak üzere, hükümlü/tutukluların – özellikle terör veya örgütlü suçlardan tutuklu bulunanların– göndermek istedikleri veya kendilerine yöneltilen tüm mektupların, faksların ve dilekçelerin taranması ve UYAP sistemine kaydedilmesi gerektiğini öngörmektedir.

7. Başvuranların infaz hakimliklerinin kararlarına karşı itirazları, itiraz edilen kararların usule ve yasaya uygun olduğunu tespit eden çeşitli ağır ceza mahkemeleri tarafından reddedilmiştir.

8. Hükümet, 10539/19, 11959/19, 12723/19, 15626/19, 16803/19, 17838/19 ve 19405/19 numaralı başvurulara ilişkin beyanında, 12723/19 ve 15626/19 numaralı başvurular ile ilgili olarak, infaz hakimliklerinin Cumhuriyet savcısının başvurulara tebliğ edilmeyen mütalaasını aldıktan sonra karar verdiklerini belirtmektedir. Bu mütalaalarda, Cumhuriyet savcısı, başvuranların ceza infaz kurumunda ziyaret haklarına ilişkin bir şikâyet ışığında, başvuranların itirazlarının reddedilmesi lehine görüş bildirmiştir. Hükümet, yukarıda belirtilen diğer başvurularda, infaz hakimliklerinin Cumhuriyet savcısından görüş almadığını belirtmektedir. Hükümet ayrıca, ağır ceza mahkemelerinin karar vermeden önce Cumhuriyet savcısının mütalaalarını aldıklarını ve bu mütalaaların başvuranlara tebliğ edilmediğini ifade etmektedir. Hükümet, Cumhuriyet savcılarının kendi mütalaalarında, Ağır Ceza Mahkemelerinden, infaz hakimliklerinin itiraz edilen kararlarının usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle başvuranların itirazlarını reddetmelerini istediklerini belirtmektedir.

9. Başvuranların tümü, özellikle özel ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğini ve/veya haberleşme özgürlüğü hakkının ihlal edildiğini ve/veya kişisel verilerin korunması hakkının ihlal edildiğini iddia ederek Anayasa Mahkemesi'ne bireysel şikâyette bulunmuştur. Bazı başvuranlar ayrıca infaz hakimliği ve/veya Ağır Ceza Mahkemesi nezdindeki yargılamalar sırasında

Cumhuriyet savcısının görüşünün tebliğ edilmemesinden şikâyetçi olmuşlardır.

10. Anayasa Mahkemesi, diğerlerinin yanı sıra, özellikle başvuruların Anayasa tarafından güvence altına alınan temel hak ve özgürlüklere herhangi bir müdahalede bulunulmadığını veya müdahalenin Anayasaya aykırılık teşkil etmediğini; veya açıkça dayanaktan yoksun olduğu için başvurunun kabul edilebilirlik kriterlerini karşılamadığını; veya *kişi* bakımından uyumsuzluk ile ilgili olarak, şikâyet konusu uygulamanın başvuranın kişisel durumuna uygulandığına dair herhangi bir kanıt bulunmadığını; veya konuyla ilgili olarak kabul ettiği bir karara atıfta bulunarak başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğunu, *Kemal Karanfil* (başvuru no. 2017/2776, 24 Mayıs 2018) (aşağıdaki 24 ve 25. paragraflara bakınız), mevcut davalarda farklı bir sonuca varmak için hiçbir neden olmadığını tespit ederek başvuruların bu yargı kararlarına karşı yaptıkları başvuruları reddetmiştir.

İLGİLİ YEREL YASAL ÇERÇEVE VE UYGULAMA

I. UYAP SİSTEMİ

11. UYAP sistemi, Alada/Türkiye davasında ((k.k.), no. 67449/12, § 19, 7 Temmuz 2015) aşağıdaki şekilde tanımlanmaktadır:

“UYAP (Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi) Adalet Bakanlığı tarafından 2000 yılında uygulamaya konulan ve bu sistem sayesinde avukatlara ve vatandaşlara elektronik ortamda hizmet verilmesi amaçlanan, tüm mahkemelerin yanı sıra adli ve idari yargı birimlerinin bağlandığı merkezi bilişim sistemidir. UYAP, Adalet Bakanlığı teşkilatı, bağlı ve ilgili kuruluşlar, çeşitli mahkemeler, Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü (PTT), emniyet müdürlükleri ya da sosyal güvenlik organları gibi diğer kurumlara ait verilerin veri tabanına kaydedilmesine imkân vermektedir. UYAP, geniş çapta verilere ulaşmayı sağlamanın yanı sıra bilgi ve belgelerin elektronik ortamda iletilmesine ve düzenlenmesine imkân tanımaktadır. UYAP sürekli gelişmeye devam etmektedir.

UYAP sistemi, avukatların, bilhassa tarafı oldukları dava dosyalarına başvurularına, dosyadan suret alabilmelerine, dosyaya belge eklemelerine ya da başvuruda bulunmalarına imkân vermektedir. Avukatların bu işlemleri yapabilmeleri için, elektronik imzaya sahip olmaları gerekmektedir. (...) Yargılanan kişiler de UYAP veri tabanına elektronik imza kullanarak erişebilmektedirler. (...)” »

II. İLGİLİ İÇ HUKUK

A. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Düzenlemeler

12. 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren, 13 Aralık 2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 68. maddesi bakımından hükümlü ve tutukluların yazışmalarının denetlenmesine ilişkin ilgili iç hukuk ve 6 Nisan 2006 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan,

20 Mart 2006 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün 122 ve 123. maddeleri, olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte olan *Mehmet Nuri Özen ve Diğerleri/Türkiye*, No . 15672/08 ve diğer 10, §§ 30 -33, 11 Ocak 2011) kararında ifade edilmiştir.

13. 28 Mart 2020 tarihinde Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında yeni bir Yönetmelik kabul edilmiştir. 29 Mart 2020 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan söz konusu Yönetmelik'in 104 ve 105. maddeleri, esasında 20 Mart 2006 tarihli Tüzük'ün 122 ve 123. maddelerin metnini yinelemektedir.

14. 25 Haziran 2021 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan 17 Haziran 2021 tarihli ve 7328 sayılı Kanun ile 5275 sayılı Kanun'un 68. maddesine yeni bir fıkra eklenmiştir. Söz konusu fıkra aşağıdaki şekildedir:

“(5) Kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları ile örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlardan mahkûm olan veya tehlikeli hâlde bulunan ya da dışarı ile iletişiminin kurum güvenliği açısından tehlikeli olabileceği değerlendirilen hükümlülere gelen veya bu hükümlüler tarafından gönderilen mektup, faks ve telgraflar dijital olarak kaydedilebilir veya fiziki olarak saklanabilir. Bunlar, amacı dışında kullanılamaz, kanunda açıkça belirtilen hâller dışında hiçbir kişi veya kurumla paylaşamaz, herhangi bir soruşturma veya kovuşturmaya konu edilmemiş ise en geç bir yıl sonunda silinir veya imha edilir. Silme veya imha işlemi Cumhuriyet savcısı tarafından denetlenir. Bu fıkra hükmü [hükümlü tarafından resmî makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup, faks ve telgraflar ile ilgili] dördüncü fıkra bakımından uygulanmaz.»

B. Diğer Mevzuat Metinleri ve İdari Metinler

15. 29 Mart 1984 tarihli ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 11. maddesinde, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün görevleri sıralanmaktadır.

16. 24 Mart 2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemektedir.

17. Hükümet özellikle, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (4 Aralık 2004 tarihli ve 5271 sayılı Kanun) 38/A maddesinin aşağıdaki çevirisini sunmaktadır:

“(1) Her türlü ceza muhakemesi işlemlerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) kullanılır. Bu işlemlere ilişkin her türlü veri, bilgi, belge ve karar, UYAP vasıtasıyla işlenir, kaydedilir ve saklanır.

(...)

Zorunlu nedenlerle fiziki olarak düzenlenmiş belge veya kararlar, yetkili kişilerce taranarak UYAP'a aktarılır ve gerektiğinde ilgili birimlere elektronik ortamda gönderilir.

(...)

(9) Elektronik ortamda yapılan işlemlerde süre gün sonunda biter.

(...)

(11) Ceza muhakemesi işlemlerinin UYAP'ta yapılmasına dair usul ve esaslar, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.” »

18. Hükümet aynı zamanda, 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun'un 2. maddesinin ilgili kısımlarının çevirisini de sunmaktadır. Bu Kanun 3 Mayıs 1973 tarihinde kabul edilmiştir.

“E) Ceza evinin emniyeti bakımından mahkûmlara ait mektupların ve kendilerini ziyarete gelenlerle konuşmalarının ve hariçle muhaberelelerinin ne suretle tanzim ve kontrol edileceği,

(...)

hakkında (..) yönetmelik tanzim olunur.

(...) »

19. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün Ulusal Yargı Ağı ve İstatistik İşlemleri ile ilgili 30 Mart 2007 tarihli ve 53/1 sayılı Genelgesi'nin Hükümet tarafından sunulan çevirisinin ilgili bölümleri aşağıdaki şekildedir:

“29/03/1984 tarih ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 11'inci maddesi gereğince ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklularla ilgili bilgileri içeren kayıtların düzenlenmesi ve tutulmasına ilişkin usul ve esasları göstermek, mevzuatın uygulanmasını kolaylaştırmak ve uygulamada ortaya çıkan sorunları gidermek amacıyla bu Genelge hazırlanmıştır.

Birinci bölüm: Ulusal Yargı Ağı ve İşletimi

1) Bakanlığımız Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) ile yargı birimlerinde, merkez ve taşra teşkilâtında, bağlı ve ilgili kuruluşlarında adalet hizmetlerinin daha etkin ve verimli şekilde yürütülmesini, iş süreçlerinin hızlandırılmasını ve elektronik arşivin oluşturulmasını amaçlamıştır.

2) İnfaz sistemiyle ilgili plân, program, çalışma ve araştırma yapılabilmesi, ceza ve infaz politikalarına katkıda bulunulabilmesi için ulusal yargı ağına veri girişi yapılması ve ceza infaz kurumu işlemlerinin ağ üzerinden yürütülmesi gerekmektedir.

(...)

6) UYAP'ın ceza infaz kurumlarında yaygınlaştırılmasında, işleme alınacak ekranlar arasında öncelik arz edenlerin belirlenmesinde, hangi alanların Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından görüleceğinin tespitinde ve konuyla ilgili uygulamanın işlerlik kazanmasında Genel Müdürlüğün yazılı talimatları doğrultusunda hareket edilecektir.

(...)

8) Ceza infaz kurumları tarafından kullanılan UYAP ekranlarına o ekrana bilgi girişi yapmakla yükümlü olan, kendisine bu konuda görev, yetki, şifre (kullanıcı şifresi) ve imkân verilen personel giriş yapacaktır. Bu nedenle girilen bilgilerin eksik veya yanlış olmasından ya da işlem yapılması gerekirken herhangi bir işlem yapılmamasından

yetkili kişi ile bu personeli görevlendiren amir sorumlu tutulacak ve haklarında gerekli işlem yapılacaktır.

(...)

Sağlık (tabip, dış tabibi, psikolog, diyetisyen, veteriner, sağlık teknisyeni, sağlık memuru), eğitim (öğretmen, eğitim uzmanı, eğitim rehberi) ve sosyal hizmet (sosyal hizmet uzmanı) konularıyla ilgili UYAP ekranlarına ilgili personel veri girecek, söz konusu unvandaki personelin ceza infaz kurumunda bulunmaması ve kurum dışından (Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı vd.) geçici görevle temin edilmesi halinde adı geçen kişilere veri girişi için yetki verilecek; söz konusu personelin uzun süreli bu görevde kalması için gereken yapılacaktır.

(...)

14) UYAP'ın eğitim, sağlık, infaz, personel, ambar, emanet, saymanlık, mahkûm ve ziyaretçi kabul, psiko-sosyal servis, mektup okuma ve gelen evrak gibi mevcut diğer tüm ekranları ile sonradan oluşturulabilecek UYAP ekranları kullanılacaktır.” »

20. Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı'nın 10 Kasım 2011 tarihli ve 124/1 sayılı Genelgesi'nin, Hükümet tarafından sunulan çevirisi aşağıdaki şekildedir:

“UYAP Bilişim Sistemi kullanılarak soruşturma ve kovuşturma işlemleri ile diğer adli ve idari işlemlerin etkin, verimli, hızlı, düzenli, şeffaf ve usul ekonomisine uygun biçimde yürütülmesi amacıyla;

1- Her türlü işlem ve faaliyetin, UYAP üzerinden gerçekleştirilmesine imkân bulunmayan istisnai hâller saklı olmak koşuluyla, UYAP ortamında, zamanında, eksiksiz ve doğru bir biçimde gerçekleştirilmesi,

(...)

3- Tüm birimlerde her türlü veri girişinin eksiksiz ve doğru biçimde yapılması,

(...)

5- Zorunluluk sebebiyle haricen oluşturulan belgeler ile Sistem haricinde gelen belgelerin ekleriyle birlikte taranarak UYAP ortamına aktarılması,

(...)

15- Bilgi güvenliği, elektronik imza ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuat hükümlerine azamî dikkat gösterilmesi, özellikle elektronik imza cihazı veya erişim kodu ile her türlü kullanıcı adı ve parolasının başkalarına verilmemesi (...))»

C. Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü'nün 10 Ekim 2016 ve 1 Mart 2017 tarihli yazıları

21. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü; 10 Ekim 2016 (no. 77204178-201.99) ve 1 Mart 2017 (no. 77204178-207.04.02/3076/24714) tarihli yazılarıyla, tüm Cumhuriyet başsavcılıklarına şu hususlarda bilgi vermiştir:

“(…) özellikle terör veya örgütlü suçlardan hükümlü ve tutukluların kendilerine gelen veya kurum dışına göndermek istedikleri mektup, faks ve dilekçelerin UYAP sistemine tarama ve kaydedilmeden işlem yapıldığına dair duyurular alınmaktadır.

(...)

Ceza infaz kurumlarında barındırılan başta terör veya örgütlü suçlardan hükümlü ve tutuklular olmak üzere tüm hükümlü ve tutukluların resmi makamlara veya savunması için avukatına verdiği kapalı zarf içerisindeki mektup ve faksler hariç, göndermek istedikleri veya kendilerine gelen diğer mektup, faks ve dilekçelerin mutlaka taranmak suretiyle UYAP sistemine kaydedilmesi gerekmektedir.

(...) (...) Cumhuriyet başsavcılıklarına ve ceza infaz kurumu müdürlüklerine tebliğini rica ederim.”»

D. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 14 Eylül 2020 tarihli kararı ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 19 Ocak 2021 tarihli yazısı

22. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 14 Eylül 2020 tarihli kararlar, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 10 Ekim 2016 tarihli yazısının yürütmesinin durdurulmasına karar vermiştir. Hükümet 27 Mayıs 2021 tarihli ek görüşlerinde, bu kararı aşağıdaki şekilde aktarmaktadır:

« 6. Mektupların/faksların UYAP sistemine kaydedilmesinin yasal dayanağını teşkil eden Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 10 Ekim 2016 tarihli yazısının iptali için Danıştay önünde bir iptal davası açılmıştır. Söz konusu davada, aynı zamanda ilgili yazıya dayanılarak gerçekleştirilen uygulamanın yürütmesinin durdurulması da talep edilmiştir. 14 Eylül 2020 tarihinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, söz konusu yazının yürütmesinin durdurulmasına karar vermiştir (...)

7. Danıştay, yürütmenin durdurulması kararında, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun (5275 sayılı Kanun) ve ilgili diğer yasa hükümleri uyarınca, hükümlü ve tutukluların avukatlarına kapalı zarf içerisinde verdikleri mektup ve faksler dışında kalan yazışmaların UYAP sistemine kaydedilmesinin mümkün olduğunu, ancak bu kayıt işleminin sınırsız ve koşulsuz olmaması gerektiğini ifade etmiştir. Danıştay; söz konusu kayıt yetkisinin, olay tarihinde yürürlükte olan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'te ve 5275 sayılı Kanun'da öngörülen denetleme yetkisinin kapsam ve sınırları içinde ve bunu ihlal etmeyecek biçimde düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir

8. Ayrıca Danıştay, mektup okuma komisyonunun çalışma usullerinin mevzuatta belirlendiğini ve hükümlü ve tutuklulara gelen ve onların gönderdikleri mektupların sakıncalı olup olmasına bağlı olarak farklı usuller belirlendiğini ifade etmiştir. Ancak Danıştay, dava konusu bu işlemlerle UYAP sistemine kaydedilecek evraklar hususunda bir istisna öngörülmediğinden, herhangi bir sakınca içermeyen, tamamen özel nitelikte olan ve kişisel mahremiyet kapsamında bulunan mektupların dahi zaman ve nitelik bakımından herhangi bir sınırlama olmaksızın elektronik ortama kaydedileceğini vurgulamıştır.

9. Buna ilaveten Danıştay, tüm hükümlü/tutukluların resmi makamlara veya savunmaları için avukatlarına kapalı zarf içerisinde verdikleri mektup ve faksler dışında kalan özel yazışmalarının sistemde ne kadar süre boyunca saklanacağı, bu yazışmaların üçüncü kişilerin erişimine ve kullanımına açılıp açılmayacağı, ilgili mercilerle paylaşılıp paylaşılmayacağı, şayet paylaşılacaksa hangi mercilerle paylaşılacağı ve bunun nasıl yapılacağı gibi konularda belirsizliklerin bulunduğunu ifade etmiştir.

10. Bu gerekçelerle Danıştay; söz konusu işlemin, hükümlü ve tutukluların, herhangi bir sakınca içermeyen, tamamen özel nitelikte olan, önleyici ve koruyucu önlemler açısından herhangi bir değer taşımayan ve kişisel mahremiyet kapsamında bulunan mektuplarının ve belgelerinin elektronik ortamda herhangi bir süre sınırı olmaksızın kaydedilmesine yol açtığı kanaatine varmıştır. Aynı zamanda Danıştay; ilgili mektup ve belgelerin kaydı, muhafazası, erişimi ve imhası konusunda herhangi bir sınırlama veya koşul getirmeyen dava konusu işlemin bu yönleriyle hukuka aykırı olduğu ve uygulanması halinde telafisi güç mağduriyetlere yol açabileceği sonucuna varmıştır.

11. Sonuç olarak Danıştay, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 10 Ekim 2016 tarihli Dilekçe, Mektup ve Faksların UYAP Sistemine Kaydedilmesi konulu yazısının yürütmesinin durdurulmasına karar vermiştir.”»

23. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun yukarıda anılan kararı sonrasında, 19 Ocak 2021 tarihinde Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Cumhuriyet savcılarında ve ceza infaz kurumlarında yeni bir yazı göndermiştir. Söz konusu yazının Hükümet tarafından sunulan çevirisi aşağıdaki şekildedir:

« (...)

1. Resmî makamlara veya savunması için avukatına gönderilenler hariç olmak üzere terör ve örgütlü suçlardan barındırılan hükümlü ve tutukluların göndermek istedikleri veya kendilerine gelen mektup/faksların, adli suçlardan hükümlü ve tutukluların ise sadece kısmen veya tamamen sakıncalı olduğu değerlendirilen, adli ve disiplin soruşturma konusu olacak mektup/faksların UYAP sistemine kaydedilmesi,

2. Hükümlü/tutuklular tarafından gönderilen ve kendilerine gelen mektup/faksların sadece Mektup Okuma Komisyonunda görevli personel tarafından denetlenmesi, UYAP sisteminde kayıt altına alınan bu verilere belirtilen yetkili personel dışında kullanıcı personelin erişimine imkân verilmemesi için portal ve ekran yetkilendirmesi yapılması amacıyla Bilgi İşlem Genel Müdürlüğüne 3 gün içinde personel isim, sicil, unvan ve görevlerinin bildirilmesi, ayrıca mevzuatta öngörülen hâller dışında verilerin başka kişi ve kurumlarla paylaşılmaması,

3. UYAP sistemine kaydedilen mektup/faksların adli suçlardan barındırılan hükümlü ve tutuklular için 3 yıl süreyle, terör ve örgütlü suçlardan barındırılan hükümlü ve tutuklular için 5 yıl süre ile muhafaza edilmesi ve belirtilen süreler sonunda silinmesi, ancak adli ve idari soruşturmaya konu edilen mektup/fakslar için mevzuatta öngörülen sürelerin saklı kalacağı,

(...)»

III. ANAYASA MAHKEMESİ'NİN İÇTİHADİ

24. Anayasa Mahkemesi, “emsal (leading)” teşkil eden Kemal Karanfil kararında (Başvuru no. 2017/24776, 24 Mayıs 2018), tutukluların yazışmalarının UYAP sistemine kaydedilmesi ile ilgili bir karar vermiştir. Söz konusu kararın somut olayla ilgili bölümleri aşağıdaki şekildedir:

« (...)

i. Müdahalenin Varlığı

50. Kamu mercileri tarafından özel yaşamı ile ilgili sorular sorulması da dâhil olmak üzere bir bireyin özel hayatı, iş ve sosyal yaşamıyla ilgili bilgilerinin, parmak izinin, fotoğrafının, hücre ve DNA örneklerinin alınması, kaydedilmesi, saklanması ve kullanılması özel hayata saygı hakkına müdahale oluşturur (Bülent Kaya, § 51).

51. Kaydedilen bilgilerin daha sonra kullanılmış olup olmamasının bir önemi yoktur. Bununla birlikte kamu makamları tarafından muhafaza edilen kişisel nitelikli bilgilerin özel yaşam unsurlarından birini devreye sokup sokmadığını tespit etmek için bu bilgilerin hangi çerçevede alındığının ve muhafaza edildiğinin, verilerin türünün, kullanıldığı ve işlendiği şeklin, bunlardan çıkarılabilecek sonuçların dikkate alınması zorunludur (Bülent Kaya, § 53).

52. Ceza infaz kurumunda mahpusların iletişimlerinin izlenmesi iletişim özgürlüğüne müdahale teşkil etmektedir (Mehmet Koray Eryaşa, B. No: 2013/6693, 16/4/2015).

53. Başvurucu, infaz kurumunda tutuklu olarak bulunmaktadır. Başvurucunun dış dünyayla iletişimini sağlayan yazışmaları bazı istisnalar haricinde (bkz. § 9) kurum idaresi tarafından denetlenerek UYAP sistemine kaydedilmektedir. Kişiyeye ait bilgileri içeren mektupların açılıp okunarak sistemde tutulmasının başvurunun özel hayatına ve haberleşmesine müdahale oluşturduğu şüphesizdir.

ii. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

(...)

62. Başvuruya konu idari uygulama ve yargısal sürecin 5271 sayılı Kanun'un 38/A maddesi, 5275 sayılı Kanun'un sayılı 68. maddesi, Tüzük'ün 122. ve 123. maddeleri ile 3/5/1973 tarihli ve 1712 sayılı Kanun'un 2. maddesine dayanılarak Bakanlığın 10/10/2016 tarihli yazısı temelinde yürütüldüğü anlaşılmaktadır.

63. UYAP, 2008 yılından itibaren ülke genelindeki yargı birimleri tarafından tüm işlemlerde etkin biçimde kullanılan bir bilişim sistemidir. Hükümlü ve tutukluların bulunduğu ceza infaz kurumları da bu bakımdan önemli bir yere sahiptir. Hükümlü ve tutukluların tüm infaz işlemleri ile birlikte kurumda kalmalarından kaynaklanan talep ve şikâyetleri de idari ve yargısal işlemler olarak UYAP sistemi üzerinden yürütülmektedir.

64. Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü veya tutukluların yaptıkları yazışmaların denetimi ve sınırlandırılmasının 5275 sayılı Kanun'un 68. maddesine dayandığı açıktır (Ahmet Temiz, B. No: 2013/1822, 20/5/2015, §§ 37-46). Uygulama, ancak ilgili yazışmanın incelenerek içeriğinin denetlenmesi sonucu mümkün olabilmektedir. Sakıncalı olarak değerlendirilen yazışmanın hakkındaki yargısal işlemlerin tamamlanması için gerekli süre sonuna kadar kurumca muhafaza edilmesi ise kanuni bir zorunluluktur.

65. Yargı birimleri tarafından gerçekleştirilen idari veya yargısal işlemlerde işlemle ilgili fiziki tüm evrakın işlem şeffaflığını sağlamak amacıyla UYAP sistemine kaydedildiği bilinmektedir. Bu evrak arasında belirli kişilere ait kişisel bilgilerin yer alması da (...) mümkündür. Kişisel veri niteliğinde olan bu bilgilerin sisteme hangi kurallar çerçevesinde, hangi amaçla ve kimler tarafından kaydedileceği ve saklanacağı, bilgileri kaydeden yargı biriminin niteliğine göre ilgili kanunda düzenlenmektedir.

66. Ceza infaz kurumları da 5271 sayılı Kanun'un 38/A maddesi gereği UYAP sistemini kullanmaktadır. Maddeye göre kişisel verilerin UYAP sistemine kaydedileceği hususu ilkesel olarak belirlenmekle birlikte ayrıntıların düzenleyici işlemlere bırakıldığı anlaşılmaktadır. Bakanlığın bu yöndeki 10/10/2016 tarihli yazısı da derece mahkemelerince açıklandığı üzere genelge niteliğinde olup adı konulmamış

bir düzenleyici işlemdir. Anılan genelgede denetime tabi olan tüm yazışmaların UYAP sistemine kaydedileceği açıkça belirtilmiştir.

67. Müdahalenin kanuni dayanağının mevcut olduğunu tespit edebilmek için ilgili kanunun yeterince ulaşılabilir olması gerekmektedir. Yukarıda belirtilen kanunların ulaşılabilir ve öngörülebilir olmasının yanı sıra Bakanlıkça (...) ilgililere de tebliğ edildiği göz önüne alındığında sınırlamanın öngörülebilir olduğu söylenebilmektedir.

68. Diğer taraftan 6698 sayılı Kanun gereğince kişisel verilerinin ilgilinin rızası dışında kaydedilememesi kural olarak kabul edilmiş ise de kamu güvenliği gibi bazı istisnai hâllerde kişinin rızası hilafına verilerin kaydedilebileceği belirtilmiştir. İnfaz kurumları da kamu güvenliği kapsamında infaz kurumunda güvenliğin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla mahkumların yazışmalarını denetlerken yazışma hakkında birtakım idari ve yargısal işlemler yapılacağından ilgili yazışmanın diğer bilgiler gibi UYAP sistemine kaydedilmesi olağandır.

69. Bu bağlamda hükümlü ve tutukluların denetime tabi yazışmalarının diğer kişisel veriler gibi UYAP sistemine kaydedilmesi şeklindeki müdahalenin kanuni dayanağının mevcut olduğu anlaşılmaktadır.

(2) Meşru Amaç

70. İnfaz kurumlarının Anayasa'nın 22. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında kalan istisnai kamu kurumları olduğu kabul edilmekle birlikte bu istisna, anılan kurumlar tarafından hâkim kararı alınması şartı aranmaksızın haberleşme hürriyetine müdahale niteliğinde işlem tesis edilebileceği anlamına gelmektedir. Bununla birlikte bu kurumların haberleşme hürriyetine müdahale anlamındaki işlemlerinin meşru olabilmesi için mutlaka Anayasa'nın 22. maddesinin ikinci fıkrasında sayılan sınırlandırma sebeplerine dayalı olması gerekmektedir (Ahmet Temiz, § 50).

71. Somut başvuru açısından hükümlü veya tutuklulara ait mektupların UYAP sistemine kaydedilerek söz konusu mektuplarda yer alan bilgilerin suç işlenmesinin önlenmesi, İnfaz Kurumu güvenliğinin sağlanması kapsamında denetlendiği, dolayısıyla söz konusu uygulamanın (...) meşru bir amacının bulunduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

(...) »

25. Demokratik bir toplumda müdahalenin gerekliliği ve orantılılığı hususu, söz konusu kararın özellikle aşağıdaki bölümlerinde¹ incelenmiştir:

« 74. İnfaz kurumunda tutuklu veya hükümlü olanların yazışmaları, kural olarak denetime tabi olup denetim sürecinin sağlıklı işlemesi ve yeri geldiğinde yapılan müdahale nedeniyle bireylerin hak kayıplarının önüne geçilmesi amacıyla diğer tüm yargısal işlemlerde olduğu gibi UYAP sistemine işlenmektedir.

75. Ülkedeki terör suçlarına yönelik gelişmeler dikkate alındığında ceza infaz kurumlarında kapasitelerinin üstünde kişi bulunduğu bilinmektedir. Dolayısıyla infaz kurumlarının mevcudu ile personel sayısı dikkate alındığında tutuklu veya hükümlülerin yazışmalarının korunması ve denetlenmesi amacıyla ek tedbirlere başvurulması kaçınılmazdır. Bu doğrultudaki tedbirlerden biri olan yazışmaların UYAP sistemine kaydedilmesi suretiyle, denetimin tam anlamıyla gerçekleştirilebilmesinin yanı sıra yazışma metinlerine dair olası kayıpların önüne geçilerek bireylerin menfaatine de hizmet edilmesi amaçlanmaktadır.

Hükümet tarafından sunulan¹ çeviri.

76. Sisteme kaydedilen bilgiler arasında müdahaleye maruz kalan kişilerin -bu arada başvurunun da- özel nitelikteki kişisel verilerinin bulunması mümkündür. Yazışmaların denetiminin amacının, öncelikle suç işlenmesinin önlenmesi ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin sağlanması ve böylelikle kamu düzeninin korunması olduğu göz önüne alındığında denetimin bir parçası olan verilerin kaydı suretiyle bireyin mahremiyet hakkına yapılan müdahalenin toplum menfaati karşısında gerekli olmadığını söylemek mümkün görünmemektedir.

77. Öte yandan somut başvuruda uygulanan tedbirin mahpuslara gönderilen veya mahpuslarca başkalarına gönderilen mektupların UYAP ortamına kaydedilmesinden ibaret olduğu anlaşılmaktadır. Kişisel veri mahiyetindeki bu yazışmaların ceza infaz kurumunun yetkili personeli hariç herhangi bir üçüncü kişinin erişimine veya kullanımına açılması söz konusu değildir. Bu yazışmaların muhafazası hususunda yeterli düzenlemenin mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca bilgilere erişim yetkisi bulunan -çok sınırlı sayıdaki- yetkili kişilerin bunu kötüye kullanması veya kanunda öngörülen hâller dışında başka kişi ve kurumlara vermesi veya onların erişimine dahi açık hâle getirmesi hâlinde bunlara yönelik olarak uygulanacak idari, cezai ve hukuki müeyyideler kanunlarda öngörülmektedir. Tüm bu hususlar gözetildiğinde mahpusların yazışmalarının UYAP sistemine kaydedilmesinden ibaret olan müdahalenin başvurucuya aşırı bir külfet yüklediği ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin sağlanmasındaki kamu yararı ile başvurunun haberleşme hürriyetinin ve kişisel verilerinin korunmasındaki bireysel yarar arasındaki makul dengenin gözetildiği sonucuna varılmaktadır.

78. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi kişisel veri mahiyetindeki mektupların UYAP ortamına kaydedilmesindeki hassasiyetin farkındadır. Anayasa Mahkemesi mektupların UYAP ortamına kaydedilmesi biçimindeki müdahaleyi yukarıda açıklanan koşulları gözeterek orantılı bulsa da bu durum mahpusların mektuplarının kaydı hususunda kamu makamlarına sınırsız yetki verildiği biçiminde anlaşılabilir. Anayasa Mahkemesince yukarıda belirtilen ve müdahalenin orantılı bulunmasında dayanak alınan koşulların fiilen sağlanmadığının veya mektupların kaydedilmesindeki meşru amacın ortadan kalktığına tespit edilmesi hâlinde ihlal sonucuna ulaşması mümkün ise de bu aşamada henüz bir hak ihlaline sebebiyet verilmediği kanaatine varılmaktadır.

79. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ve 22. maddesinde güvence altına alınan haberleşme hürriyetinin ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.”»

26. Anayasa Mahkemesinin kararı oy çokluğuyla kabul edilmiştir. Bu kararı veren heyetin başkanı aşağıdaki ayrık görüşünü açıklamıştır²:

«1. Bir infaz kurumunda tutuklu bulunan başvuru, özel yazışmalarının ve mektuplarının UYAP sistemine kaydedilmesinden yakınmaktadır. İnfaz kurumlarında tutuklu ve hükümlülerin yazışmaları, kural olarak denetime tabidir. Başvurunun şikâyetine neden olan işlem Adalet Bakanlığının 10/10/2016 tarihli yazısından kaynaklanmaktadır. Bakanlık yazısında denetime tabi olan tüm yazışmaların UYAP sistemine kaydedileceği ifade edilmiştir.

2. Düzenleyici işlem anlamında bir genelge niteliğinde değerlendirilmesi mümkün olan Bakanlık yazısı kanuni temel olarak 5271 sayılı Kanun'un 38/A maddesi, 5275 sayılı Kanun'un sayılı 68. maddesi, ilgili Tüzük'ün 122. ve 123. maddeleri ile 1712 sayılı Kanun'a (...) dayanmaktadır. Dolayısıyla başvurunun özel hayata saygı hakkına yapılan müdahalenin kanuni dayanağının olmadığını söyleyemeyiz.

² Resmi olmayan çeviri.

NUH UZUN VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE DAVASI

3. Hükümlü veya tutuklulara ait mektupların UYAP sistemine kaydı yapılarak söz konusu mektuplarda yer alan bilgilerin suç işlenmesinin önlenmesi kapsamında denetlendiği, dolayısıyla söz konusu uygulamanın kamu düzeni ve güvenliğini sağlamaya dönük meşru amacını taşıdığını kabul etmek gerekir.

4. Somut başvuruda müdahaleye neden olan idare ve derece mahkemelerinin kararlarında dayandıkları gerekçelerin özel hayata saygı hakkını kısıtlama bakımından demokratik bir toplumda gerekli ve ölçülülük ilkesine uygun olup, olmadığına değerlendirilmesi gerekmektedir.

5. Özel hayata saygı hakkının önemli unsurlarından biri olan mahremiyet hakkı kişinin kendisi hakkındaki bilgiler ve veriler üzerinde denetim ve söz sahibi olma hukuksal çıkarını da içermektedir. Kişinin kendisine ilişkin herhangi bir bilginin veya verinin rızası olmadan açıklanmaması, paylaşılması, bu bilgilere başkaları tarafından ulaşılamaması ve rızasına aykırı düşecek şekilde kullanılmaması gerekmektedir. Mahkememizin konuyla ilgili içtihadı da bu yöndedir (Serap Tortuk, B. No: 2013/9660, 21/1/2015).

6. Diğer taraftan 6693 sayılı Kanun kişinin kişisel verilerinin rızası dışında kaydedilememesini kural olarak benimsemekle birlikte kişisel verilerin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri tarafından işlenmesinin Kanunda sunulan güvencelerden yararlanılmasının istisnasını oluşturduğunu da hüküm altına almaktadır.

7. Özel hayata saygı hakkının sınırlanması mümkün olmakla beraber, Anayasa'nın 13. maddesi vasıtasıyla Anayasa'da yer alan tüm temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması hususunda geçerli olan ilkeler, özel hayata saygı hakkının sınırlandırılmasında da göz önünde bulundurulmalıdır. Buna göre demokratik toplum düzeninin gerekleri gözetilmeli, sınırlamada öngörülen meşru amaç ile sınırlandırma aracı arasında orantısızlık bulunmamalı, sınırlandırmayla ulaşılabilecek genel yarar ile temel hak ve özgürlüğü sınırlandırılan bireyin kaybı arasında adil bir denge kurulmasına özen gösterilmelidir (Marcus Frank Cerny [GK], B. No: 2013/5126, 2/7/2015, § 73; Serap Tortuk, §§ 44, 48).

8. Bakanlığın 10/10/2016 tarihli yazısında tüm hükümlü ve tutukluların resmi makamlara veya savunması için avukatına verdiği kapalı zarf içindeki mektup ve faks ve hariç diğer tüm faks ve dilekçelerin taranarak suretiyle UYAP sistemine kaydedilmesi gerektiği belirtilmektedir. Dolayısıyla tutuklu ve hükümlülerin yargısal süreçlerle hiçbir ilgisi olmayan kişisel verilerini de içerebilecek olan özel yazışmaları da sakıncalı olup, olmadığına bakılmaksızın UYAP sistemine kaydedilecektir. Bu özel yazışmaların paylaşılıp paylaşılmayacağı ve bunun nasıl olacağı hususlarında ciddi bir belirsizlik söz konusudur.

9. Kişisel verilerin kayıt, muhafaza ve kullanımını içeren tedbirlerin kapsamını ve uygulanmasını düzenleyen ve özellikle süre, stoklama, kullanım, üçüncü kişilerin erişimi, verilerin gizliliği, bütünlüğü ve imhası konusundaki prosedürlere ilişkin, muhataplarının yetki aşımı ve keyfiliğe karşı yeteri kadar güvenceye sahip olmalarını sağlayacak açık ve detaylı kuralların yokluğu somut başvuruya neden olan müdahalenin (...) ölçülü olmadığı konusunda ciddi şüpheler uyandırmaktadır.

10. Çoğunluk görüşünde "...bilgilerin tespit edilen amaç dışında yararlanıldığına yahut başvuru konusunun özel yaşamı bakımından olumsuz sonuçlar doğurduğuna ilişkin somut olgulara dayalı herhangi bir delil başvuru tarafından ortaya konulamamıştır. Kaldı ki yazışmalarda yer alan bilgilerin amacı dışında kullanılmayacağı ve bu doğrultuda üçüncü kişilere verilemeyeceği muhakkaktır"

(bkz. § 70) düşüncesi savunularak UYAP sistemine yapılan kaydın başvurucuya aşırı külfet yüklediğinden orantılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

11. İmkânsız olmasa bile, bireyin özel hayatı açısından herhangi bir değerlendirmeye tabi tutulmadan, başvuranın özel yazışmalarının UYAP sistemine otomatik olarak kaydedilmesi sürecinin ne tür olumsuz etkileri olduğunu somut olarak ortaya koymak oldukça zordur. Bireyin sevdiği bir kimseye yazdığı çok özel ifadelerin başkaları tarafından okunma olasılığının varlığını düşünmesi, bu yazışmadaki ifadelerin, duyguların, belki de kişisel hassas verilerinin büyük bir veri seti içerisinde ucu açık bir şekilde tutulmasının bireye manevi anlamda kendi iç dünyasında aşırı bir külfet yüklediğini söylemek kolay değildir. Çoğunluk, kişinin yazışmalarında yer alan bilgilerin amaç dışında kullanılmayacağından ve bu yönde üçüncü kişilere verilmeyeceğinden haddinden fazla emin görünmektedir. (...)

12. Sonuç olarak, gerçekleştirilen müdahale demokratik toplum düzeni açısından acil ve baskılayıcı bir toplumsal ihtiyaca cevap vermemekte ve ulaşılmak istenen kamu düzeninin korunması amacı ile bireysel yarar arasında makul bir denge kurmayarak, bireye katlanmak zorunda olmadığı bir külfet getirmektedir.

13. Açıklanan gerekçelerle başvurunun Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği düşüncesiyle karara katılmıyorum.»»

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. BAŞVURULARIN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA

27. Mahkeme, başvuruların konusunun benzerlik göstermesini dikkate alarak, bunların tek bir karar altında birlikte incelenmesinin uygun olduğu kanısına varmaktadır.

II. SÖZLEŞME'NİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

28. Başvuranlar; yazışmalarının UYAP sistemine kaydedilmesinin, özel hayata ve aile hayatına saygı haklarını ve/veya yazışmaya saygı gösterilmesi haklarını ve/veya kişisel verilerin korunması haklarını ihlal ettiğini iddia etmektedirler. Bazı başvuranlar (59185/18 ve 11959/19 numaralı başvurular) aynı zamanda, kendi şikâyetleri bağlamında, yazışmalarının denetlenmesinden bahsetmektedirler. İlgililer, Sözleşme'nin 8. maddesini ileri sürmektedirler ve söz konusu maddenin mevcut davaya ilişkin kısımları aşağıdaki gibidir:

« 1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.»

A. Kabul Edilebilirlik

1. Hükümet'in İlk İtirazları

a) Tüm Başvurular ile ilgili olarak

29. Hükümet; her şeyden önce, başvuranların özel hayata ve aile hayatına saygı haklarına yönelik herhangi bir müdahalede bulunulmaması nedeniyle, ilgililerin mağdur sıfatına sahip olmadıklarını ileri sürmektedir. Hükümet, Mahkeme'nin içtihatlarına (özellikle Gorraiz Lizarraga ve diğerleri/İspanya, no. 62543/00, § 35, AİHM 2004-III ve Sejdić ve Finci/Bosna Hersek [BD], no. 27996/06 ve 34836/06, § 28, AİHM 2009) atıfta bulunarak, UYAP sistemine kaydedilmesinden ibaret olan uygulama nedeniyle tutuklu bulunan başvuranların göndermek istedikleri veya kendilerine gönderilen mektupların içeriğinin okunmadığını, ifşa edilmediğini ya da başkalarının bilgisine sunulmadığını ileri sürmüştür. Dolayısıyla başvuranlar, herhangi bir zarara maruz kaldıklarını ileri süremeyeceklerdir Hükümet ayrıca, bu mektuplarda yer alan bilgilerin/metinlerin başvuranların aleyhine kullanılmadığını ileri sürmektedir.

30. Hükümet ardından, iç hukuk yollarının tüketilmediğini iddia etmektedir. Hükümet, Anayasa'nın 125. maddesine ve 129. maddesinin 5. fıkrasına ve İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesine atıfta bulunarak, başvuranların ihtilaf konusu uygulama nedeniyle Devletin sorumluluğunu söz konusu edebileceklerini ve iddia edilen zarara ilişkin tazminat alabileceklerini ileri sürmüştür. Bu bağlamda Hükümet, başvuranların yalnızca bu uygulamaya bir son vermek için ulusal makamlara başvurduklarını ileri sürmüştür. Hâlbuki başvuranların davayı kazanabilecekleri varsayıldığında bile, bu durumun, UYAP sistemine daha önce kaydedilen mektuplar için bir etkisi olmayacaktı. Hükümeti'n görüşüne göre, bir müdahale iddiasının söz konusu olduğu durumlarda, maruz kalındığı iddia edilen zarar yalnızca tazminat yoluyla telafî edilebilir. Bu hukuk yolunun daha önce kullanılmamış olması, söz konusu hukuk yolunun etkisiz olduğu anlamına gelmemektedir.

31. Buna ek olarak Hükümet, başvuruların açıkça dayanaktan yoksun olduğunu ileri sürmektedir. Hükümet, her başvuruda Anayasa Mahkemesi tarafından verilen bireysel kararlara ve Kemal Karanfil (yukarıdaki 24 ve 25. Paragraflara bakınız) başvurusunda Anayasa Mahkemesi tarafından verilen karara atıfta bulunarak, ikincillik ilkesi uyarınca, Sözleşme tarafından güvence altına alınan temel haklara saygı duyulmasını sağlama görevinin ulusal makamlara ait olduğunu vurgulamaktadır. Dolayısıyla, genel kural olarak, davaya ilişkin olay ve olguların tespit edilmesi ve iç hukukun yorumlanması yalnızca, sonuçları Mahkeme için bağlayıcı olan yetkili ulusal mahkemelerin ve diğer organların görev alanına girebilmektedir Bu bağlamda Hükümet, başvuranların şikâyetlerinin Anayasa Mahkemesi tarafından dikkatle incelendiğini vurgulamaktadır. Anayasa Mahkemesi,

sadece ulusal ve uluslararası hukuk kurallarına değil, Mahkemenin ilgili içtihatlarına da dayanmıştır. Anayasa Mahkemesi, söz konusu müdahalenin yasal dayanağını kapsamlı bir şekilde incelemiş ve müdahalenin meşru amacını belirlemiştir. Şikâyet konusu müdahalenin demokratik bir toplumun gerekliliklerine uygun ve orantılı olduğu sonucuna varmadan önce Anayasa Mahkemesi, 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişiminin yarattığı olağanüstü durumu, UYAP sisteminin niteliğini, mektupların kaydedilmesinin amaç ve avantajlarını, sınırlı sayıda insanın bu mektuplara erişebileceğini ve yetkilerini kötüye kullananların idari ve cezai yaptırımlarla karşı karşıya kalabileceğini ele almıştır.

32. Ayrıca bu hususta Hükümet, dördüncü derece mahkemesi olarak hareket etmemesi gerektiğini ileri sürmek için Mahkeme'nin içtihatlarına (Gäfgen/Almanya [BD], no. 22978/05, § 162, AIHM 2010, Tseber/Çek Cumhuriyeti, no. 46203/08, § 42, 22 Kasım 2012 ve Nikolitsas/Yunanistan, no. 63117/09, § 30, 3 Temmuz 2014) atıfta bulunmuştur. Hükümet; mevcut davada Anayasa Mahkemesi'nin vardığı sonuçtan ayrılmak için herhangi bir nedenin bulunmadığını iddia etmekte ve sonuç olarak, Mahkemeyi mevcut başvuruyu açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle reddetmeye davet etmektedir.

33. Son olarak, 27 Mayıs 2021 tarihinde sunulan ek gözlemlerle Hükümet, mevcut davalarla ilgili olarak iç hukuktaki yeni gelişmeleri Mahkemeye bildirmiştir. Bu ek gözlemlerde, Hükümet, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun bir iptal davasında Genel Müdürlüğün 10 Ekim 2016 tarihli yazısının yürütmesinin durdurulmasına karar verdiğini ifade etmektedir (yukarıdaki 22. paragrafa bakınız). Daha sonra, bu kararın ardından, Genel Müdürlüğün 19 Ocak 2021 tarihinde, kendisine göre, bu kararda belirtilen eksiklikleri gideren yeni bir yazı yayılmadığını belirtmektedir (yukarıdaki 23. paragrafa bakınız). Bu nedenle, geriye dönük olarak geçerli olan bu yeni yazıda öngörülen güvenceler göz önüne alındığında, başvuranların mağdur sıfatlarını kaybettiklerini düşünmektedir. Ayrıca, Hükümet, başvuranları, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun yukarıda belirtilen kararı ve 19 Ocak 2021 tarihli yazısının ardından yetkililerden UYAP ile ilgili yazışmalarını silmelerini talep etmemekle ve yetkililere tazminat davası açmamakla suçlamaktadır. Bu nedenle Hükümet, Mahkeme'yi mağdur sıfatının olmaması ve iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle bu şikâyetin kabul edilemez olduğunu beyan etmeye davet etmektedir.

34. 21 Eylül 2021 tarihinde sunulan ek gözlemlerle Hükümet, hükümlü ve tutukluların yazışmalarının UYAP sistemine kaydedilmesi ile ilgili mevzuattaki diğer gelişmeler hakkında Mahkeme'ye daha fazla bilgi vermiştir. Bu bağlamda, 5275 sayılı Kanun'un 68. maddesine 25 Haziran 2021 tarihinde hükümlü ve tutukluların yazışmalarının UYAP'a kaydedilmesi ile ilgili usul ve güvenceleri öngören yeni bir fıkra (yukarıdaki 14. paragrafa bakınız) eklendiğini, bu mevzuat değişikliğinin ardından 5275 sayılı

Kanun'un 68. maddesinin bu yeni fıkrasının (5) uygulanmasına ilişkin 4 Ağustos 2021 tarihli yeni bir yazının Cumhuriyet savcılıklarına gönderildiğini ve 19 Ocak 2021 tarihli söz konusu yazının artık geçerli olmadığını belirtmektedir. Tutuklu ve hükümlülerin yazışmalarının kayıt altına alınmasına ilişkin yeni teminatlar sağlayan ilgili mevzuattaki bu değişiklikler göz önüne alındığında, başvuranların mağdur sıfatlarını kaybettiğini göz önünde bulundurarak Hükümet, bu nedenle, mağdur sıfatı bulunmadığı için bu şikâyetin kabul edilemez olarak ilan edilmesi gerektiğini düşünmektedir.

b) 10539/19 sayılı başvuruya İlişkin

35. Hükümet, bu başvuruyla ilgili 41. Madde kapsamındaki gözlemlerinde, Mahkeme'yi başvuranın İç Tüzüğü'nün 36§§2 ve 4 (a) maddeleri uyarınca Mahkeme önündeki yargılamada kendisini temsil etmesi için belirlenen süre içinde avukat atamamış olması nedeniyle yukarıda belirtilen başvurunun kayıttan düşürülmesine karar vermeye davet eden bir ön itiraz sunmuştur.

2. Başvuranların iddiaları

36. Tüm başvuranlar, iç hukuk yollarının tüketilmediğini iddia eden Hükümet'in itirazına Anayasa Mahkemesi'nin bu gerekçeyle başvurularını reddetmeyip incelediğini savunarak, karşı çıkmaktadırlar. Bazıları, bir hukuk yolu mevcut olsaydı, Anayasa Mahkemesi'nin başvurularını buna göre reddedeceğini iddia etmektedir. Bazı başvuranlar ayrıca Hükümetin mağdur sıfatının olmadığı yönündeki iddiasını reddetmekte ve ayrıca iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu argümanı için herhangi bir dayanak bulunmadığını savunmaktadır.

37. 49341/18, 59185/18, 2368/19, 11837/19, 11950/19, 12723/19, 15626/19, 19085/19 ve 24060/19 numaralı başvurularda yer alan başvuranlar, özellikle ilgili mevzuatta yapılan değişikliklere rağmen, iddia edilen ihlalin kabul edilmemesi ve telafi edilmemesi nedeniyle mağdur sıfatını koruduklarını ve Hükümetin tazminat almalarını sağlayabilecek herhangi bir yeni etkili hukuk yolunun varlığını göstermediğini savunarak, ek gözlemlerinde Hükümet tarafından ileri sürülen itirazlara da itiraz etmektedirler.

38. İki başvuran (Başvuru No. 49341/18 ve 59185/18) esasa ve adil tazmine ilişkin gözlemlerinde, resmî kurumlara ve avukatlara kapalı zarflar içinde teslim edilen yazışmaların UYAP sistemine kaydedilmemesi gerekirken, avukatlara teslim edilen ve Anayasa Mahkemesine gönderilen belgelerin kaydedildiğini eklemektedir. Bu konuda ulusal mahkemeler ve Anayasa Mahkemesi nezdinde dile getirilen şikâyetlerin incelenmediğini ileri sürmektedirler. Bir başvuran (başvuru no. 15626/19) tüm mektupların UYAP sistemine kaydedildiğini belirtmektedir. Avukatlar, Mahkeme ve insan

hakları örgütleriyle yapılan yazışmaların bu uygulamanın dışında tutulması gerektiğini iddia etmektedir.

3. Mahkemenin Değerlendirmesi

a) 10539/19 numaralı başvuruya ilişkin olarak

39. Mahkeme, İç Tüzüğü'nün 36 § 2 Maddesine göre, başvuru davalı Akit Tarafa bildirildikten sonra, Daire Başkanı aksini kararlaştırmadıkça, başvuranın 36 § 4 Maddesine uygun olarak temsil edilmesi gerektiğini hatırlatır. Mahkeme, mevcut davada, başvurunun bildirilmesinden sonra, yani 5 Kasım 2019 tarihinde başvuranın kendisini Mahkeme huzurunda temsil etmesi için bir avukat atadığını ve başvuranın 12 Eylül 2020 tarihli gözlemlerinin avukatı tarafından sunulduğu belirtmektedir. Bu nedenle, bu başvuruyu kayıttan düşürmek için hiçbir neden bulunmamaktadır. Hükümetin bu konudaki itirazı reddedilmelidir.

b) Tüm Başvurular ile ilgili olarak

40. Mahkeme, ilk olarak, Hükümet tarafından başvuru sahiplerinin başvuruların kabul edilebilirliği ve esasına ilişkin gözlemlerinde ve ek gözlemlerinde (yukarıdaki 29, 33 ve 34. Paragraflara bakınız) başvuranların mağdur sıfatının bulunmaması gerekçesiyle öne sürülen ilk itirazın başvuranların yazışmalarının UYAP sistemine kaydedilmesine ilişkin şikâyetlerinin özünü ve özel hayatlarına ve haberleşmelerine saygı gösterilmesi haklarına bir müdahalenin varlığı sorunuyla yakından bağlantılı olduğunu ve bu nedenle bu itirazın davanın esasıyla birleştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

41. İkinci olarak, Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen hukuk yolu ile ilgili olarak ve idarenin objektif sorumluluğuna dayanarak, Mahkeme, başvuranların yerel mahkemelere ve son çare olarak Anayasa Mahkemesi'ne iddia edilen ihlali giderme fırsatı sağladığını düşünülmektedir. Mahkeme, ayrıca, Hükümet'in, benzer davalarda verilen mahkeme kararları gibi, ileri sürdüğü hukuk yolunun başvuranların uygun bir tazminat almalarını sağlayacağı sonucuna varılabilecek herhangi bir kanıt sunmadığını gözlemlemektedir. Ayrıca, başvuranların iddia ettiği gibi (yukarıdaki 36. paragrafa bakınız), Anayasa Mahkemesi, mevcut hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle başvuranların bireysel başvurularını reddetmemiştir. Buna göre Mahkeme, Hükümet'in bu konudaki ön itirazını reddetmektedir (tutukluların yazışmalarının denetimi bağlamında benzer bir yaklaşım için bakınız, *İnan/Türkiye* [Komite], No. 46154/10, § 14, 6 Nisan 2021).

42. Hükümet'in ek gözlemlerinde dile getirilen iç hukuk yollarının tüketilmemesi iddiası ile ilgili olarak Mahkeme, istisnalar dışında, iç hukuk yollarının tüketilmesinin başvurunun Mahkeme'ye sunulduğu tarihte değerlendirildiğini hatırlatmaktadır *Selahattin Demirtaş/Türkiye (no. 2)*

([BD], no.14305/17, § 193, 22 Aralık 2020). Ayrıca, iç hukuk yollarını tüketme yükümlülüğü, başvuranların iddia ettikleri ihlallere ilişkin tazminat almalarını sağlamak için mevcut ve yeterli hukuk yollarından olağan şekilde yararlanmalarını gerektirir. Bu hukuk yolları, teoride olduğu gibi uygulamada da yeterli bir kesinlik derecesinde mevcut olmalıdır, aksi takdirde bu hukuk yolları gerekli etkinlik ve erişilebilirlikten yoksundurlar (*bakınız Gherghina/Romanya* (k.k.), No. 42219/07, § 85, 9 Temmuz 2015). Mevcut davada, başvuranların başvurularını yaptıkları tarihte mevcut olan hukuk yollarını kullandıklarını ve örnek olarak uygulamada verilen mahkeme kararlarının suretlerini sunarak, Hükümeti'nin son gelişmelerin ardından mevcut olacak hukuk yollarının başarı şanslarını haklı göstermediğini belirtmektedir. Sonuç olarak, bu itirazın da reddedilmesi gerekir.

43. Son olarak, Mahkeme, ikincilik ilkesi ışığında başvuruların açıkça dayanaktan yoksun olmasına ilişkin Hükümet'in iddialarına dikkat çekmektedir (yukarıdaki 31-32. paragraflara bakınız). Kuşkusuz, bu ilke uyarınca, Mahkeme'nin iç hukukun yorumlanmasıyla ilgili bir sorunu ele alırken ulusal makamların yerine geçmesi (*Edificaciones March Gallego S.A./İspanya*, 19 Şubat 1998, § 33, Karar ve Hükümlerin Derlemesi 1998-I) veya ulusal mahkemelerin olgularına ilişkin kendi değerlendirmesini ikame etmesi uygun değildir. Bununla birlikte Mahkeme, Anayasa Mahkemesinin incelemesine sunulan her davada somut olayda ulaştığı başvuruların kabul edilemezliği ve/veya Anayasa ile güvence altına alınan hakların ihlal edilmediği yönündeki tespitlerin, önüne getirilen başvuruların kabul edilebilirliği ve esası hakkında Mahkeme'nin karar vermesine engel olmayacağını vurgulamaktadır.

44. Başvuranların yazışmalarının UYAP sistemine kaydedilmesine dayanan şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun veya Sözleşmenin 35. Maddesinde atıfta bulunulan başka bir nedenden dolayı kabul edilemez olmadığına dikkat çeken Mahkeme, bu şikâyetin kabul edilebilir olduğunu beyan eder.

45. Mahkeme ayrıca, bazı başvuranların yazışmalarının denetlendiğini de belirtmektedir (yukarıdaki 28. paragrafa bakınız). Bununla birlikte, Mahkeme başvuranların şikâyet edilen denetim koşullarını açıklığa kavuşturmak veya şikâyetlerini doğrulamak için herhangi bir bilgi (mektupların tarihleri, mektupların içeriği, muhatapların kimliği vb.) vermediklerini belirtmektedir. Dolayısıyla, Mahkeme, bu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğunu ve Sözleşmenin 35 §§ 3 (a) ve 4. Maddeleri uyarınca reddedilmesi gerektiğini düşünmektedir.

46. Son olarak, Mahkeme, başvuranların avukatları veya resmî kurumlarla yaptıkları yazışmaların ayrıca UYAP sistemine kaydedildiği iddiasını destekleyen hiçbir kanıt bulunmadığına dikkat çekmektedir (yukarıdaki 38. paragrafa bakınız). Sonuç olarak, şikâyetlerin bu kısmı, dile getirildiği şekliyle, ayrıca Sözleşmenin 35 §§ 3 (a) ve 4. maddeleri uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle reddedilmelidir.

B. Esas Hakkında

1. Başvuranların iddiaları

a) 49341/18 ve 59185/18 Numaralı Başvurular

47. Başvuranlar, UYAP sistemine yazışmalarının kaydedilmesinin, özel hayata ve yazışmalarına saygı duyma haklarına bir müdahale teşkil ettiğini iddia etmektedir. Bu bağlamda, tutukluların yazışmalarının denetimi için geçerli olan mevzuat hükümlerinin, tutukluların yazışmalarının UYAP sistemine süresiz olarak sistematik bir şekilde kaydedildiğine dair herhangi bir ifade içermediğini iddia etmektedirler. 5275 sayılı Kanunun 68. maddesinin sadece Mektup Okuma Komisyonunun anlık denetimine izin verdiğini ve bu hükmün söz konusu uygulamanın yasal dayanağını oluşturamayacağını ileri sürmektedir. Başvuranlar, UYAP sistemindeki mektupların saklama süresi, üçüncü şahıslara erişilebilir olup olmayacağı, hangi makamlarla paylaşılacağı ya da paylaşılacağı hususundaki belirsizlikleri vurgulamaktadırlar. Ayrıca, Genel Müdürlüğün 10 Ekim 2016 ve 1 Mart 2017 tarihli yazılarının kanun, yönetmelik veya yönerge olarak kabul edilemeyeceğini savunmaktadırlar. Bu yazılar aynı zamanda Cumhuriyet savcılarının aracılığıyla ceza infaz kurumlarına da iletilmiştir: Resmî gazetede yayınlanmamış, kamuoyuyla paylaşılmamış ve başvuranlara bildirilmemiştir. Başvuranlar bu nedenle, bu yazılardan mevcut dava bağlamında Hükümet'in gözlemleri aracılığıyla haberdar olduklarını belirtmektedir.

48. Başvuranlar, itiraz konusu uygulamanın herhangi bir meşru amacının bulunmadığını ve mevcut davada özel ve aile hayatı haklarına keyfi bir müdahalenin söz konusu olduğunu iddia etmektedir. Bu müdahalenin gerekliliği ve orantınlılığı ile ilgili olarak, başvuranlar Hükümet'in iddialarını reddetmiş (aşağıdaki 65-69. Paragraflara bakınız) ve Hükümet'in UYAP sistemine yazışmaları kaydetme koşulları, söz konusu sistemden sorumlu kişiler, bu kaydın kötüye kullanılmasını önlemek için alınan tedbirler ve üçüncü şahısların erişim koşulları hakkında yalnızca belirsiz açıklamalar sunduğuna dikkat çekmektedir. Başvuranlar, belirsiz sayıda kişinin bu mektuplara erişmesinin muhtemel olduğunu savunmakta ve ayrıca Hükümet'in mektupların UYAP sistemine süresiz olarak kaydedildiğini kabul ettiğini belirtmektedirler (bakınız aşağıdaki 67.paragraf).

49. Son olarak, başvuranlar, UYAP sistemini kötüye kullananlara karşı uygulanabilecek yaptırımların varlığının yeterli bir garanti olmadığını iddia etmektedir. Başvuranlar, mevcut davada söz konusu müdahalenin izlenen meşru amaç ile orantılı olmadığını ve zorunlu bir sosyal ihtiyacı karşılamadığını savunmaktadır. Son olarak, mevcut davada söz konusu müdahalenin orantısız olduğunu ileri sürmekte ve bu bağlamda, *Karanfil* davasında Anayasa Mahkemesinin kararına eklenen muhalefet şerhine ilişkin bir alıntıya atıfta bulunmaktadır (yukarıdaki 26. paragraf).

b) 2368/19 numaralı başvuru

50. Başvuran, Hükümet'in özel mektuplarının UYAP sistemine kaydedildiğini kabul ettiğini, böylece özel ve aile hayatına saygı hakkına müdahalede bulunulduğunun kabul edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Ayrıca, Genel Müdürlüğün 10 Ekim 2016 tarihli yazısını tanımlamak için Hükümetin 'genelge' terimini kullanmasına da karşı çıkmaktadır. Ayrıca, 5271 sayılı Kanunun 38/A maddesinin söz konusu müdahaleye yasal bir dayanak oluşturamayacağını, çünkü bu hükmün sadece ceza yargılamalarının UYAP sistemine kaydedilmesini ilgilendirdiğini ileri sürmektedir. Ayrıca Adalet Bakanlığı 10 Ekim 2016 tarihli yazısında bu hükme değinmemiştir. Başvuran ayrıca söz konusu uygulamanın erişilebilir ve öngörülebilir olmadığını savunmaktadır. Nitekim, mevcut davada söz konusu müdahalenin dayanağı olan Genel Müdürlüğün yazıları, Cumhuriyet savcılarının *aracılığıyla* ceza infaz kurumlarına gönderilmiştir: başvuranın kendisi bu yazılardan haberdar edilmemiştir. Sonuç olarak, kendisine göre 10 Ekim 2016 tarihli yazı, bir genelge niteliğine sahip bir düzenleyici işlem olarak kabul edilemez; keyfi bir karar olurdu. 1 Mart 2017 tarihli yazıda herhangi bir genelgeden bahsedilmemektedir.

51. Başvuru sahibi ayrıca, söz konusu müdahalenin herhangi bir meşru amaç izlemediğini, gerekli veya orantılı olmadığını ileri sürmektedir. Bu bağlamda, özellikle, söz konusu müdahalenin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılamadığı veya söz konusu haklar arasında adil bir denge sağlamadığı yönündeki Karanfil davasında Anayasa Mahkemesi'nin kararına eklenen ayrık görüşe (yukarıdaki 26. paragrafa bakınız) atıfta bulunmaktadır. Bu görüşe istinaden, başvuran, mektupların UYAP sistemine nasıl kaydedildiğine, kayıt sürecine, muhafaza sürelerine, nasıl ve hangi amaçla kullanılabilmesine, üçüncü şahısların erişimine açık olup olmayacağına ve imha edilip edilmeyeceğine dair açık ve ayrıntılı kuralların bulunmadığını iddia etmektedir.

52. Mahkemenin içtihadına (Shimovolos/*Rusya*, No. 30194/09, 21 Haziran 2011) atıfta bulunarak, başvuran, asgari bir güvencenin kötüye kullanımlara karşı açıkça ortaya konulmaması halinde, bir kişiye ilişkin kişisel bilgilerin bir veri tabanında kaydedilmesi ve arşivlenmesinin Sözleşmenin 8. Maddesinin ihlalini oluşturduğunu savunmaktadır. Başvuran, ayrıca, özel mektupların hukuk veya ceza davalarında belge olarak ele alınamayacağını savunmaktadır. UYAP sisteminin üçüncü şahıslar tarafından kötüye kullanıma karşı yeterli koruma sağlamadığını savunmakta ve çeşitli kamu kuruluşlarının sisteme erişebileceğini iddia etmektedir.

c) 10539/19, 11959/19, 17838/19 ve 19405/19 Numaralı Başvurular

53. Başvuranlar, müdahalenin yasal dayanağının değerlendirilmesinin mevcut davadaki ihtilaf konusu meselenin özünü oluşturduğunu ileri sürmekte ve mevcut davada söz konusu müdahalenin herhangi bir yasal

dayanağına itiraz etmektedir. Nitekim Hükümet, şikâyet konusu kaydetme işleminin ancak FETÖ/PDY üyeleri hakkında açılan soruşturmaların başlamasından sonra Adalet Bakanlığı tarafından kararlaştırıldığını kabul etmiştir³. Bu nedenle, başvurulara göre, keyfi idari bir işlem söz konusudur. Başvuranlar söz konusu müdahalenin herhangi bir yasal temele dayanmadığını göz önünde bulundurarak, söz konusu tedbirin gerekliliği ve orantılılığı konusunda ayrıca karar verilmesini gerekli görmemektedirler.

d) 11837/19 numaralı başvuru

54. Başvuran, öncelikle söz konusu müdahalenin yasal bir dayanağı olmadığını, Genel Müdürlüğün 10 Ekim 2016 tarihli yazısının genelge niteliği taşımadığını savunmaktadır. Ona göre, ilk derece mahkemelerinin ve Anayasa Mahkemesi'nin bunu genelge olarak kabul etmeleri pek önem arz etmemektedir. Ayrıca 5271 sayılı Kanununun 38/A maddesinin Genel Müdürlüğün yazısına dayanak teşkil etmesinin mümkün olmadığı kanaatindedir. Başvuran, 5275 sayılı Kanun erişilebilir olmakla birlikte, alınan ek tedbirlerin erişilebilir ya da öngörülebilir olmadığını ileri sürmektedir. Genel Müdürlüğün söz konusu yazısı, Cumhuriyet savcısı aracılığıyla ceza infaz kurumuna iletilmiş ve mektupları kendisine bilgi verilmeden UYAP sistemine kaydedilmiştir. Mevcut davada söz konusu müdahalenin meşru bir amaç izlemediğini savunmaktadır. Başvurana göre, Hükümet tarafından öne sürülen iddiaların hiçbiri, söz konusu tedbirin gerekliliğini haklı gösterememekte ya da mevcut menfaatler arasında adil bir denge kuramamaktadır. Başvuran, UYAP sisteminin güvenli bir bilgi sistemi olmadığını ve Hükümet'in kişisel yazışmalarının kötüye kullanılmadığı yönündeki iddialarını (yukarıdaki 65. paragrafa bakınız) yetersiz bulduğunu iddia belirtmektedir: günümüzde bilişim sistemi söz konusu olduğunda böyle bir garanti mümkün değildir. Ceza infaz kurumlarındaki bilgisayarlar UYAP sistemine bağlı olduğu için üçüncü şahısların mektuplarına erişemeyeceğinin garantisi olmadığını savunmaktadır.

e) 11950/19 numaralı başvuru

55. Başvuran, tutuklu olmasına rağmen mektuplarının UYAP sistemine kaydedildiğini ve kendisine yöneltilen suçlamalarla ilgili herhangi bir karar/mahkûmiyet kararı verilmediğini iddia etmektedir. Haberleşmenin gizliliği hakkının ihlal edildiğini ve mektuplarının ancak bir hâkim onayı ile açılabilirliğini iddia etmektedir. Hâlbuki mevcut davada, başvuranın mektupları bir mahkeme kararı olmadan taranmış ve okunmuştur. Başvuran mektupları kaydedildiği için, ailesine resmi bir biçimde mektup yazmak zorunda hissetmiştir.

---

³ “Fetullahçı Terör Örgütü /Paralel Devlet Yapısı”

f) 12723/19 numaralı başvuru

56. Başvuran, 6698 sayılı Kanun uyarınca (yukarıdaki 16. paragrafa bakınız), kişisel verilerin ancak bu yönde açık bir mevzuat hükmü varsa kaydedilebileceğini ileri sürmektedir: Hâlbuki, 5275 sayılı Kanun, UYAP sistemine mektupların kaydedilmesine ilişkin herhangi bir hüküm içermemiştir.

57. Başvuran, ailesine gönderdiği ve ailesinden gelen tüm mektuplarının sistematik olarak dijital veri şeklinde kaydedildiğini savunmaktadır. Özel hayata ve yazışmalara saygı hakkına müdahalenin yasalarca öngörülmediğini ve Sözleşmenin 8. maddesinin 2. fıkrası uyarınca keyfi olduğunu iddia etmektedir. Başvurucuya göre, Genel Müdürlüğün 10 Ekim 2016 tarihli yazısı, söz konusu müdahalenin “yasalarca öngörülmüş” sayılması için gerekli koşulları yerine getiremez. Bu yazı başvuran için erişilebilir veya öngörülebilir olmayacak şekilde yayımlandığı gibi, aynı zamanda UYAP sistemindeki mektupların saklama süresini öngörmemekte ve mektuplarda yer alan bilgilerin üçüncü şahıslar tarafından kullanılmasını veya üçüncü şahıslarla paylaşılmasını engelleyecek herhangi bir önlem içermemektedir. Ayrıca bu yazı, uygulanabilecek denetimleri veya herhangi bir kötüye kullanıma karşı alınan önlemleri de belirtmemektedir. Mahkemenin içtihadına atıfta bulunarak (Shimovolos/Rusya, No. 30194/09, §§ 69-70, 21 Haziran 2011), başvuran, mevcut davada gerekli asgari güvencelerin mevcut olmadığını ileri sürmektedir.

58. Başvuran ayrıca şikâyet konusu uygulamanın meşru bir amacının olmadığını ve bu uygulamanın gereklilik ve orantılılık ihtiyaçlarını karşılamadığını savunmaktadır. Hükümlü ve tutukluların yazışmalarının Mektup Okuma Komisyonu tarafından denetlenebileceğini ve bir mektubun sakıncalı olduğu veya suç teşkil ettiği durumlarda, idarenin ona el koymasının mümkün olduğunu belirtir: bu nedenle, Hükümet tarafından ileri sürülen amaca ulaşmanın başka bir yolu zaten vardır (aşağıdaki paragraf 68. paragrafa bakınız), böylece şikâyet konusu uygulama herhangi bir zorunlu sosyal ihtiyacı karşılamamaktadır. Başvuran son olarak, ceza infaz kurumlarının aşırı kalabalık olmasına ve personel eksikliklerine ilişkin Hükümet’in ileri sürdüğü ve darbe girişiminin ardından Türkiye’nin yaşadığı olağanüstü durumun (aşağıdaki 70-72. paragraflara bakınız) haklarının ihlal edilmesini haklı göstermediğini ileri sürmektedir. Başvuranın görüşüne göre, bu durumu gidermek Hükümet göreviydi.

g) 15626/19 numaralı başvuru

59. Başvuran, UYAP sistemine yazışmalarının kaydedilmesinin, özel hayata ve yazışmalarına saygı duyma haklarına bir müdahale teşkil ettiğini iddia etmektedir. Bu müdahalenin dayandığı yasal temel, hukuk kalitesi ve ilkelerin kesinliği gerekliliklerini karşılamadığını savunmaktadır: mektupların üçüncü kişilere erişimini ve yayılmasını kısıtlayan, mektupların

kayıt süresini ve bu kayıttan sorumlu personeli tanımlayan herhangi bir hüküm yoktur.

h) 16803/19 numaralı başvuru

60. Başvuran, bir bilişim sisteminde özel yazışmaların tutulmasının ve herkes tarafından erişilebilir hale getirilmesinin mümkün olmaması gerektiğini savunmaktadır.

i) 19085/19 numaralı başvuru

61. Başvuran, mektuplarının UYAP sistemine tarandığını ve haberleşmenin gizliliği hakkına aykırı olarak kaydedildiğini savunmaktadır. Türk Anayasası'nın haberleşme özgürlüğü ve haberleşmenin gizliliği ile ilgili 22. maddesine atıfta bulunarak, mektuplarının yalnızca bir mahkemenin emri üzerine açılabilmesi gerektiğini savunuyor.

j) 24060/19 numaralı başvuru

62. Başvuran, yazışmalarının kaydedilmesinin ve süresiz olarak saklanması, özel ve aile hayatına saygı hakkına bir müdahale teşkil ettiğini ileri sürmektedir. Tutukluluk süresi boyunca ailesiyle yaptığı yazışmalarının ve kamu kurumlarına gönderdiği bazı taleplerin UYAP sistemine tarandığını ve kaydedildiğini ve süresiz olarak saklandığını iddia etmektedir.

63. Bu müdahalenin yasal dayanağı ile ilgili olarak, bunun yasal temeli olarak sunulan 10 Ekim 2016 ve 1 Mart 2017 tarihli yazıların, hükümlü ve tutukluların mektupların kaydedilmesini ve süresiz olarak saklanmasını sağlayan herhangi bir hüküm içermediğini savunmaktadır. Ayrıca, 5271 sayılı Kanunun 38/A maddesinin yalnızca ceza yargılamalarının UYAP sistemine kaydedilmesiyle ilgili olması nedeniyle, şikâyet konusu müdahalenin yasal dayanağını oluşturabilmesine itiraz etmektedir. Ona göre, Tüzük ve 5275 sayılı Kanun bu müdahalenin hukuki dayanağını oluşturamamaktadır. Genel Müdürlüğün 10 Ekim 2016 ve 1 Mart 2017 tarihli yazıları hiçbir şekilde bir kanun, tüzük veya yönerge değeri taşımamaktadır. Bu yazılar Cumhuriyet savcılarının *aracılığıyla* ceza infaz kurumu idarelerine gönderilmiştir: Bunlar, resmi gazetede yayınlanmamış veya başka bir şekilde kamuoyuna duyurulmamıştır. Başvuran, 10 Ekim 2016 tarihli yazının varlığını ancak İnfaz Hâkimliğinin başvurusunu reddeden kararı ile ve 1 Mart 2017 tarihli yazının varlığını ise ancak mevcut dava bağlamında Hükümet tarafından sunulan gözlemler yoluyla öğrenmiştir.

64. Başvuran ayrıca, özel ve aile hayatına saygı hakkına yapılan müdahalenin meşru bir amacı olmadığını ve keyfi olduğunu savunmaktadır: Mektup Okuma Komisyonu tarafından mektupların denetlenmesi uygulamasının, ulusal makamlar tarafından dayandırılan meşru amaçlara ulaşmak için yeterli olacağını savunmaktadır. Ayrıca, söz konusu müdahale ayırım yapılmaksızın tüm mektuplarının, herhangi bir zaman sınırı olmadan

UYAP sistemine kaydedilmesi nedeniyle gerekli veya orantılı değildir. Başvuran ayrıca, Hükümet tarafından darbe girişiminin ardından Türkiye’de yaşanan olağanüstü durum, ceza infaz kurumlarının aşırı kalabalık olması ve personel eksikliği (aşağıdaki 70-72. paragraflara bakınız) ile ilgili öne sürülen argümanların mevcut davada söz konusu müdahaleyi haklı çıkarmayacağını ileri sürmektedir. Ayrıca, Hükümet’in özel yazışmalara kimlerin erişebileceğini tam olarak belirleyemediğine, belirli kurum ve kişilerin genel ve belirsiz örneklerini sunmakla yetindiğine işaret etmektedir. Verilerinin kimlerle paylaşılacağı veya paylaşılmayacağı konusunda hala belirsizliklerin olduğunu iddia etmektedir. Bu konuda UYAP’a erişebilecekler arasında Cumhuriyet savcılıklarını, İnfaz Hâkimliklerini, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü personelini, Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışan yetkilileri saymaktadır. Başvurana göre, Mektup Okuma Komisyonu üyeleri dışındaki kişiler için de mektuplarını erişilebilir hale getirdikleri için yetkililer, 5275 sayılı Kanunun 68. maddesini ihlal etmişlerdir. UYAP’a erişimlerini kötüye kullananlara karşı yaptırımların varlığının iyi bir şey olduğunu kabul etmekle birlikte, başvuran bunun yeterli bir teminat teşkil etmediğini düşünmektedir. Son olarak, Anayasa Mahkemesi’nin Karanfil davası kararına ekli ayrık görüşe (yukarıdaki 26. paragraf) ve burada belirtilen argümanlara atıfta bulunmaktadır.

2. Hükümetin İddiaları

65. Hükümet, ilk olarak, ceza infaz kurumu idaresinin başvuruların yazışmalarını UYAP sistemine kaydetme uygulamasının, özel ve aile hayatına saygı duyma haklarına bir müdahale olarak görülmemesi gerektiğini ileri sürmektedir. Nitekim bu yazılar, ifşa edilmemekte veya dağıtılmamaktadır. Kendi görevleri kapsamında yalnızca sınırlı sayıda belirli kişiler bunlara erişebilir ve bu konuda herhangi bir kötüye kullanım idari ve cezai yaptırımların uygulanmasına neden olabilir. Bu yazıların kaydedilmesi, söz konusu yazıların kaybolmasını önleyeceği için bunlarla ilgili işlem başlatmak isteyen başvuranlara da fayda sağlamaktadır. Bu uygulamanın amacı, idari ve adli işlemlerde şeffaflığın sağlanması ve yetkinin kötüye kullanılmasının önlemektir.

66. Hükümet daha sonra söz konusu uygulamanın, 5271 sayılı Kanunun 38/A maddesi, 5275 sayılı Kanunun 68. maddesi, söz konusu tarihte yürürlükte olan Yönetmeliğin 122 ve 123. maddeleri ile 1712 sayılı Kanunun 2. maddesine dayandığını ve Genel Müdürlüğün 10 Ekim 2016 ve 1 Mart 2017 tarihli yazılarına dayanılarak uygulandığını ileri sürmektedir. Hükümet, 1712 sayılı Kanunun 2. Maddesi (yukarıdaki 18. paragrafa bakınız), ceza infaz kurumundan alınan veya gönderilen yazışmaların düzenlenmesi ve denetlenmesi ile ilgili hususların yönetmelik ile belirleneceğini belirtmektedir. Adalet Bakanlığı’na, bu hükme dayanarak, kural ve düzenlemeleri tanımlama yetkisinin verilmiştir.

67. Hükümet ayrıca, mevcut davada, başvuruların yazışmalarının UYAP sistemine kaydedilmesi uygulamasının 10 Kasım 2011 tarihli 124/1 sayılı Genelgeye (yukarıdaki 20. paragrafa bakınız), 30 Mart 2007 tarihli 53/1 sayılı Genelgenin 14. Maddesine (yukarıdaki 19. paragrafa bakınız) ve 10 Ekim 2016 ve 1 Mart 2017 tarihli yazılara (yukarıdaki 21. paragrafa bakınız) dayandığını belirtmektedir. Hükümet, bu metinlerin ceza infaz kurumlarındaki hükümlü ve tutukluların yazışmalarının UYAP sistemine kaydedileceğini açıkça ortaya koyduğunu ileri sürmektedir. Hükümet ayrıca, kişisel verilerin UYAP sistemine kaydedilmesini ve bu konudaki uygulamanın ayrıntılarının düzenleyici işlemlere bırakılmasını öngören 5271 sayılı Kanun'un 38/A maddesi (yukarıdaki 17. paragrafa bakınız) uyarınca ceza infaz kurumlarının UYAP sistemini kullandığını belirtmektedir. Bu amaçla, Genel Müdürlüğün 10 Ekim 2016 ve 1 Mart 2017 tarihli yazıları genelge ve düzenleyici işlem niteliğindedir. Bu genelgelerde, denetime tabi herhangi bir yazışmanın UYAP sistemine kaydedileceğini açıkça belirtilmektedir. Bu konudaki ilgili hükümler aynı zamanda açıklık, erişilebilirlik ve öngörülebilirlik gereksinimlerini de karşılamaktadır. Bu nedenle, söz konusu müdahale, Anayasa Mahkemesi'nin vardığı sonuç gibi kanunla öngörülmüştür (yukarıdaki 24. paragrafa bakınız).

68. Hükümet ayrıca, söz konusu müdahalenin, Sözleşmenin 8. maddesinin ikinci fıkrası anlamında meşru bir amaç olan düzenin korunması veya suç işlenmesinin önlenmesini amaçladığını ileri sürmektedir. Bu müdahalenin aynı zamanda ceza infaz kurumlarının düzenini ve güvenliğini sağlamayı ve hükümlü ve tutukluların haklarını korumayı amaçladığını vurgulamaktadır.

69. Hükümet ayrıca, UYAP'ın 2008 yılından bu yana ülkenin yargı birimleri tarafından tüm işlemler için aktif olarak kullanılan bir bilişim sistemi olduğunu belirtmektedir. Böylece herhangi bir idari veya adli işlem, herhangi bir dava, ilgili tüm belgeler UYAP'a kaydedilmektedir. Bir idari veya adli işlemle ilgili herhangi bir fiziksel/basılı belgenin şeffaflık amacıyla ve kaybolmasını önlemek için UYAP'a kaydedilmesi gerekmektedir. Hükümet'e göre, UYAP sadece hükümlü ve tutuklular ile ilgili değil, (örneğin boşanma davalarında) herhangi bir kişiyle ilgili kişisel veriler içerebilir. Tutukluların tutukluluk hallerine ilişkin talep ve şikâyetler ile ilgili idari ve adli işlemlerin yanı sıra cezaların infazına ilişkin tüm işlemler UYAP sistemi *üzerinden* yürütülmektedir. Kişisel veri niteliğindeki bu bilgileri sisteme kimin kaydedeceği ve saklayacağı, bunun nedenleri ve uygulanacak kurallar, ilgili yargı biriminin özellikleri göz önünde bulundurularak ilgili kanunlarda öngörülmektedir.

70. Hükümlü ve tutukluların yazı ve mektuplarının UYAP sistemine kaydedilmesi ile ilgili olarak, Hükümet 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimine özellikle dikkat edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Hükümet, bu olayın bir sonucu olarak, ceza infaz kurumlarında şu amaçlarla bir takım önlemlerin alınması gerektiğini açıklamaktadır: (i) ceza infaz kurumlarındaki

hükümlülerin/tutukluların, özellikle terör veya örgütlü suçlardan hüküm alanların/suçlananların, üyesi oldukları terör örgütleriyle temaslarını kontrol etmek; (ii) bu olağanüstü durumun ceza infaz kurumlarının rutin faaliyetleri üzerindeki etkisini en aza indirmek; (iii) ceza infaz kurumlarında artan düzen ve disiplin ihtiyacını gidermek; ve (iv) gelecekte bu tür olayların meydana gelmesini önlemek. Hükümet bu konuda, tutukluların mektuplarının UYAP sistemine kaydedilmesi uygulamasının başladığı 10 Ekim 2016 tarihinde Genel Müdürlük tarafından ceza infaz kurumlarına gönderilen yazının içeriğine atıf yapmaktadır (yukarıdaki 21. paragrafa bakınız).

71. Bu dönemde Türkiye'de yaşanan olaylar neticesinde ceza infaz kurumları normal kapasitelerinden daha fazla hükümlü ve tutukluyu barındırmıştır, bu nedenle hükümlü ve tutukluların yazışmalarını korumak ve denetlemek için ek tedbirler alınması gerekmiştir. Hükümet'e göre, bu ek önlemler terörle mücadele bağlamında gerekliydi, çünkü bu hükümlü ve tutuklular bir terör örgütü ile olan bağlantıları nedeniyle yargılanmaktaydılar ve kendilerine sunulan iletişim araçları, örgütlerine olan bağlılıklarını canlı tutmak için kullanılabilirlerdi.

72. Hükümet ayrıca, hükümlü ve tutukluların sayısındaki önemli artışla, ceza infaz kurumlarına gelen ve ceza infaz kurumlarından gönderilen yazışma hacminin de önemli ölçüde arttığını belirtmektedir. Personel sayısındaki azalma yazışmaları kontrol etmeyi daha da zorlaştırmıştır. Bu bağlamda, UYAP sistemine yazışmaların kaydedilmesi uygulaması, ceza infaz kurumu idaresinin işini kolaylaştırmakta, ayrıca yazışmalarının herhangi bir kaybını önleyerek ilgili kişilerin çıkarlarına da hizmet etmektedir. Yazışmaların UYAP sisteminde tutulması, ilgili kişilerin gerektiğinde bu yazışmalarla bağlantılı olarak idari veya adli işlem başlatmasına izin vermektedir.

73. Hükümet ayrıca, mevcut sistemin yeterli koruma sağladığını iddia etmektedir. Bu sisteme, yalnızca sınırlı sayıda kişinin erişmesine izin verilmektedir: Ceza infaz kurumu müdürü, infaz bürosu memurları, UYAP sistemine atanan personel ile Adalet Bakanlığı'nda infaz dosyalarını soruşturmaya yetkili personel (Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, denetçiler, müfettişler). Hükümet ayrıca, ilgili UYAP ekranı aracılığıyla erişim belirli bir belge türü (örneğin mektup ve yazılar) ile sınırlandırıldığında, her kullanıcının yalnızca kendisine tanınan yetki sınırları çerçevesinde belgelere erişme imkânına sahip olacağını belirtmektedir. Bu nedenle, dijital ortama aktarılmış söz konusu belgelere herkes değil, yalnızca bunu yapma yetkisine sahip olanlar erişebilir.

74. UYAP sistemi, mektup ve yazılara yetkisiz erişimi engellemekte ve sadece yetkili personelin bunlara erişmesine izin vermektedir. Üçüncü şahıslar, sisteme girememekte ve sistemi kullanamamaktadır. Ayrıca mektup ve yazılar UYAP sisteminde süresiz olarak muhafaza edilmektedir. UYAP sistemi, bir belgeyi görüntüleyen veya bir belge ile ilgili bir faaliyet yürüten her kişinin bağlantısını takip etmektedir. Bu, yetkili bir kişinin bir belgeyi

görüntülediğinde bunun izlenmesini ve tanımlanmasını mümkün kılmakta ve böylece belgeleri gereksiz görüntülemeyi veya belgelerle gereksiz faaliyeti önlemektedir. Benzer şekilde, bir belge ile ilgili yetkisiz bir eylem olması durumunda, bunu gerçekleştiren kişi UYAP ile bağlantılar yoluyla tespit edilerek yaptırma tabi tutulabilmektedir. Bu bağlamda, Hükümet, ilgili mevzuatın, UYAP sisteminde yer alan bilgilere erişmeye yetkili kişilere, yetkilerini kötüye kullanmaları veya bu bilgileri yasa dışı olarak üçüncü şahıslara iletmeleri/sunmaları durumunda idari, cezai ve hukuki cezaların uygulanmasını öngördüğünü belirtmektedir. Hükümet, durumlara ve uygulanabilecek cezalara örnekler vermektedir.

75. Hükümet, mektup ve yazıların UYAP sistemine kaydedilmesi uygulamasının, bunların ceza infaz kurumu idaresi veya diğer kişiler tarafından okunmasına ya da ifşa edilmesine yol açmadığının altını çizmektedir: bu nedenle başvurular herhangi bir zararla karşılaşmamıştır. Sadece ceza infaz kurumu idaresinin yetkili personeli buna erişebilmektedir. Hükümet'e göre, mevcut dava, başvuruların UYAP sistemine kayıtlı yazı ve mektuplarına ve özel ve aile yaşamlarına ilişkin bilgilerin açıklandığı bir durumla ilgili değildir. Bu mektup ve yazılardaki bilgi ve metinler ilgililere karşı kullanılmamaktadır. Ayrıca, başvurular bunu iddia etmemişlerdir.

76. Hükümet, mevcut davada söz konusu uygulamanın başvuru sahiplerine aşırı bir yük getirmediğini ve suçun önlenmesinde kamu yararı ile cezaevlerinde düzen ve güvenliğin sürdürülmesi ve başvuru sahiplerinin özel hayata ve yazışmalara saygı hakkının korunmasındaki kişisel çıkarları arasında makul bir denge kurulduğunu ileri sürmektedir.

77. Hükümet ayrıca Mahkemenin *Atilla ve Diğerleri/Türkiye davasındaki* kararına ((k.k.) no. 18139/07, 11 Mayıs 2010) ve Anayasa Mahkemesi içtihadına atıfta bulunmaktadır. Hükümet, şikâyet konusu uygulamanın esas olarak terör faaliyetleriyle suçlanan kişilerle ilgili olduğunu hatırlatmaktadır; nitekim, terör örgütleri üyeleriyle bağlantılarını sürdürmek ve talimatlarla nasıl davranacaklarını göstererek yönlendirmek için bu tür mektupları ve iletişimlerini kullanırlar. Bu bağlamda Hükümet, Devletlerin hükümlü ve tutukluların rehabilitasyonu ve topluma yeniden kazandırılması amacını takip ettiğini de vurgulamaktadır. Hükümet'e göre bir Devletin özellikle darbe girişimi gibi acil bir durumda terörle mücadele bağlamında daha katı tedbirler alması, ceza infaz kurumlarında düzeni ve güvenliği sağlamak için hangi tedbirlerin alınması gerektiği konusundaki takdir yetkisi ışığında değerlendirilmelidir.

78. Hükümet, şikâyet konusu tedbirin orantılı ve gerekli olduğu ve ayrıca başvuruların menfaatlerine hizmet ettiği sonucuna varmaktadır. Bu nedenle, Sözleşmenin 8. maddesinin ihlal edilmediği sonucuna varılmalıdır.

3. Mahkemenin Değerlendirmesi

79. Mahkeme, içtihadından doğan genel ilkelere atıfta bulunmaktadır (bakınız, *S. ve Marper/Birleşik Krallık* [BD], no. 30562/04 ve 30566/04, §§

66 -67, AİHM 2008). Mahkeme, bu ilkeler ışığında mevcut durumu değerlendirecektir.

a) Bir müdahalenin varlığı hakkında

80. Mahkeme, her şeyden önce, bir mektubun açılmasının, bir tutuklunun yazışmalarına saygı gösterme hakkına müdahale teşkil etmek için yeterli olduğunu zaten kabul ettiğini hatırlatır (Narinen/Finlandiya, no. 45027/98, § 32, 1 Haziran 2004). Mevcut davada, başlangıçta, Hükümet'in başvuranlar tarafından gönderilen özel mektupların ve kendilerine gönderilenlerin tarandığına ve daha sonra UYAP sistemine kaydedildiğine itiraz etmediğini belirtmektedir.

81. Bu bağlamda, bu şekilde toplanan unsurların hassas niteliği veya özel hayatla ilgili olarak veyahut başvuranların maruz kaldıkları olası mağduriyetler hakkında tahminde bulunmanın kendi görevi olmadığı kanısındadır. Bir bireyin özel yaşamına ilişkin verilerin saklanması Madde 8 anlamında müdahale teşkil etmektedir. Kaydedilen bilgilerin daha sonra kullanılıp kullanılmadığı önemli değildir (bakınız, yukarıda belirtilen S. ve Marper, § 67 ve burada yapılan içtihat atıfları).

82. Mevcut davada, başvuranların özel yazışmalarının gizliliklerinin korunmasına ilişkin kişisel bilgiler içerebileceğine şüphe yoktur. Sonuç olarak, başvuru sahiplerinin özel yazışmalarının, olayların meydana geldiği dönemde geçerli olan ilgili iç hukukun öngördüğü şekilde önemli bir süre için UYAP sistemine taranması ve kaydedilmesi, başvuru sahiplerinin özel yaşamlarına ve yazışmalarına saygı duyma hakkına müdahale teşkil etmektedir. Mahkeme bu bağlamda, Anayasa Mahkemesi'nin Kemal Karanfil kararında bu noktada benimsediği nitelendirmeden ayrılmak için hiçbir neden görmemektedir (yukarıda 24. paragraf). Bu nedenle, Hükümet'in başvuranların mağdur sıfatı taşımadığına ilişkin ilk itirazı reddedilmelidir.

b) Müdahalenin haklılığı

83. Mahkeme, Sözleşmenin 8. Maddesini ihlal etmemek için, bu tür bir müdahalenin "yasayla öngörülmüş" olması, 2. fıkra uyarınca meşru bir amaç izlemesi ve dahası, bu amaca ulaşmak için demokratik bir toplumda gerekli olması gerektiğini vurgulamaktadır (bakınız, diğer birçok karar arasında Rotaru/Romanya [BD], no. 28341/95, § 48, AİHM 2000-V).

84. Mahkeme, 'yasayla öngörülmüş' kelimelerinin, söz konusu tedbirin iç hukukta bir temele sahip olması ve Sözleşmenin girişinde açıkça belirtilen ve 8. Maddenin konu ve amacına bağlı olan hukukun üstünlüğü ile uyumlu olması gerektiği anlamına geldiği yerleşik içtihadını hatırlatır. Bu nedenle yasa yeterince erişilebilir ve öngörülebilir olmalıdır, yani bireyin – gerekirse uzman görüşü alarak – davranışını düzenlemesine imkân verecek kadar ayrıntılı bir şekilde ifade edilmesi gerekmektedir. Bu gerekliliklere

uyduğunun tespit edilebilmesi için, yasa keyfilige karşı yeterli koruma sağlamalı ve sonuç olarak, yetkili makamlara verilen yetkinin kullanım kapsamını ve şeklini yeterli bir açıklıkla tanımlamalıdır (yukarıda anılan S. ve Marper, § 95 ve yukarıda anılan Rotaru, § 55).

85. Ayrıca, -tüm olasılıkları kapsayamayan- ulusal mevzuatın gerektirdiği kesinlik düzeyi, büyük ölçüde söz konusu metnin içeriğine, kapsadığı kabul edilen alana ve muhataplarının sayısına ve niteliğine bağlıdır (*Hassan ve Tchaouch/Bulgaristan* [BD], no. 30985/96, § 84, AİHM 2000 – XI ve burada belirtilen içtihat atıfları).

86. Özellikle kişisel verilerle ilgili olarak, önlemlerin kapsamını ve uygulanmasını düzenleyen ve verilerin bütünlüğünü ve gizliliğini korumaya yönelik asgari gereklilikleri ve yargılanan kişilerin yeterli garantiye sahip olması için bunları imha etme prosedürlerini belirleyen açık ve ayrıntılı kuralların belirlenmesi esastır (bakınız, yukarıda anılan, S. ve Marper § 99 ve burada belirtilen içtihat atıfları).

87. Mahkeme, mevcut davada, tutukluların yazışmalarının bilişim sistemine kaydedilmesine ilişkin ilgili iç hukukun, Hükümet tarafından 27 Mayıs 2021 ve 21 Eylül 2021 tarihli ek gözlemlerinde belirtildiği gibi son zamanlarda önemli bir gelişme kaydettiğini gözlemlemektedir. Nitekim, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun, Genel Müdürlüğün 10 Ekim 2016 tarihli yazısına ilişkin 14 Eylül 2020 tarihinde verdiği yürütmenin durdurulması kararını takiben, Genel Müdürlük söz konusu uygulamaya ilişkin düzenlemenin devamını sağlamak için 19 Ocak 2021 tarihli yeni bir yazı yayımlanmıştır (yukarıdaki 22 ve 23. paragraflar). Ayrıca, 17 Haziran 2021 tarihinde 5275 sayılı Kanun'un 68. maddesine, uygulama koşullarının, Genel Müdürlüğün 4 Ağustos 2021 tarihli yeni yazısında belirtildiği (yukarıda 34. paragraf), özellikle tutukluların yazışmalarının UYAP sistemine kaydedilmesine ilişkin koşullarla ilgili (yukarıda 14. paragraf) yeni bir fıkra eklenmiştir. Bununla birlikte, bu yeni gelişmeler, mevcut başvurular Mahkemeye sunulduktan ve bunların Hükümet'e bildirilmesinden sonra meydana gelmiştir (yukarıdaki 14. paragrafa bakınız). Ayrıca, Anayasa Mahkemesi de dahil olmak üzere ulusal makamlar, mevcut davanın konusu olan uygulama ile ilgili olarak başvurular tarafından yapılan itirazları görüşürken bu gelişmelerin meydana gelmesi öncesinde uygulanabilir olan iç hukuku dikkate alarak karar vermişlerdir.

88. Mahkeme bu bağlamda, insan haklarının korunmasına yönelik ulusal sistemlere nazaran ikincil rol oynamayı amaçladığını (Akdivar ve diğerleri/Türkiye, 16 Eylül 1996, §§ 65 ve 66, Derleme, 1996-IV) ve ulusal mahkemelerin başlangıçta iç hukukun Sözleşme'yle uyumluluğu sorunları hakkında karar verme olanağına sahip olmasının arzu edilirdiğini hatırlatır. Bununla birlikte, daha sonra Strazburg'da bir başvuru yapılması durumunda, Mahkeme, ülkelerinin canlı güçleri ile doğrudan ve kalıcı temas halinde olan mahkemelerin görüşlerinden yararlanabilmelidir (Burden/Birleşik Krallık [BD], no. 13378/05, § 42, AİHM 2008).

89. Mevcut davada, ilgili iç hukuktaki son gelişmelere ilişkin ulusal makamların uygulama ve değerlendirmesi henüz Mahkeme tarafından bilinmediğinden, Mahkeme, ikincil rolünün farkında olarak, mevcut başvuruların yapılmasından sonra meydana gelen ilgili iç hukuktaki bu yeni gelişmelere, özellikle de Genel Müdürlüğün 19 Ocak 2021 tarihli yazısı ve 17 Haziran 2021 tarihinde 5275 sayılı Kanunun 68. maddesinde yapılan mevzuat değişikliği gibi ilgili iç hukuktaki bu yeni gelişmeler hakkında karar vermemeyi uygun görmektedir. Sonuç olarak, Mahkemenin mevcut davada söz konusu müdahalenin yasal dayanağına ilişkin incelemesi, olayların meydana geldiği dönemde ulusal makamlar tarafından dikkate alınan ve uygulanan ilgili iç hukuk ile sınırlı olacaktır.

90. Bu bağlamda, Mahkeme, söz konusu müdahale için yasal bir dayanağın varlığı sorununun taraflar arasında tartışmalı olduğunu belirtmektedir (tarafların iddiaları, yukarıdaki 47, 50, 53-54, 56-57, 59, 51 ve 65-66. paragraflara bakınız).

91. Mahkeme, olayların meydana geldiği dönemde, ceza infaz kurumlarındaki tutuklu ve hükümlülerin yazışmalarının denetlenmesinin, 5275 sayılı Kanun'un 68. maddesi ile 20 Mart 2006 tarihli Tüzük'ün 122 ve 123. maddelerinde öngörüldüğünü belirtmektedir. Bununla birlikte, Mahkeme, olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte olduğu şekliyle söz konusu hükümler ile ulusal makamlar ve Hükümet tarafından ihtilaf konusu tedbire dayanak olarak ileri sürülen yasal veya idari başkaca hiçbir hükümde, tutuklu ve hükümlülerin yazışmalarının taranması ve UYAP bilişim sistemine kaydedilmesi yönünde herhangi ifadenin bulunmadığını gözlemlemektedir.

92. Dosyadaki belgeler ve taraflarca sağlanan bilgiler, özellikle de Hükümet tarafından bu konuda sunulan bilgiler ışığında, Mahkeme, hükümlü ve tutukluların yazışmalarının UYAP sistemine kaydedilmesinin, doğrudan ve spesifik olarak Adalet Bakanlığı tarafından 10 Ekim 2016 tarihinde yayımlanan ve 1 Mart 2017 tarihinde yinelenen bir talimattan kaynaklandığını belirtmektedir (yukarıda 21. paragraf). Aslında, bu yazılara göre «başta terör veya örgütlü suçlardan hükümlü ve tutuklular olmak üzere tüm hükümlü ve tutukluların (Kanun Hükmünde Kararnamelerde belirtilen esas ve usuller çerçevesinde) resmi makamlara veya savunması için avukatına verdiği kapalı zarf içerisindeki mektup ve faksler hariç, göndermek istedikleri veya kendilerine gelen diğer mektup, faks ve dilekçelerin mutlaka taranmak suretiyle UYAP sistemine kayıt edilmesi gerekmektedir» (a.g.e.). Bu aynı zamanda Anayasa Mahkemesi'nin Yüksek Mahkeme olarak şikâyet konusu uygulamanın yasal dayanağını incelerken *Kemal Karanfil kararında* (yukarıdaki 24. paragrafa bakınız) vardığı sonuçtur.

93. Ayrıca, bu sonucun 27 Mayıs 2021 tarihinde sunulan ve 10 Ekim 2016 tarihli yazının tutukluların yazışmalarının UYAP'a kaydedilmesinin yasal dayanağı olduğunu açıkça belirten ek gözlemlerinde Hükümet tarafından kabul edilmiş görünmektedir (yukarıdaki 21. paragrafa bakınız). Bu nedenle,

ulusal makamlar, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun, 10 Ekim 2016 tarihli yazının yürütmesinin durdurulması emreden kararını takiben, 19 Ocak 2021 tarihinde söz konusu uygulamayı düzenleyen yeni bir yazının kabul edilmesini şüphesiz uygun görmüştür (yukarıdaki 23. paragrafa bakınız).

94. Hükümet, 10 Ekim 2016 ve 1 Mart 2017 tarihli yazıların Adalet Bakanlığı tarafından yayınlanan genelgeler olarak anlaşılması gerektiğini ve bu nedenle mevcut davada söz konusu müdahalenin yasalarca öngörüldüğünü tespit etmek için yeterli olduğunu ileri sürmektedir. Başvuranlar, kendi adlarına, söz konusu yazıların kanunun kalite gerekliliklerini karşılamadığını iddia etmektedirler (yukarıdaki 47, 50, 53 -54, 56 -57, 59 ve 51. paragraflara bakınız).

95. Bu bağlamda Mahkeme, öncelikle ulusal makamlara ait olduğu için, ulusal hukuka göre bir genelgenin kurucu unsurları ve hukuki niteliği hakkında karar vermenin ve Adalet Bakanlığı'nın 10 Ekim 2016 tarihli yazısının genelge niteliği taşımasıyla ilgili olarak yerel mahkemelerin ve özellikle Anayasa Mahkemesi'nin vardığı sonuçları sorgulamanın hiç bir şekilde kendi görevi olmadığını vurgulamaktadır.

96. Bununla birlikte, Mahkeme, 10 Ekim 2016 ve 1 Mart 2017 tarihli yazıların savcılara ve ceza infaz kurumları idarelerine dağıtılmak istendiğini kaydeder. Ancak başvuranlar, içeriklerini yalnızca mevcut davada Hükümet tarafından sunulan gözlemleri okuyarak öğrenebildiklerini iddia etmektedirler. Bu bağlamda, Mahkeme, dosyadaki unsurlarda ve Hükümet tarafından öne sürülen argümanlarda hiçbir hususun, 1 Mart 2017 tarihinde yinelenen 10 Ekim 2016 tarihli yazının genel olarak kamuya veya özellikle başvuru sahiplerine erişilebilir kılındığına dair bir varsayımda bulunmaya imkân vermediğini gözlemlemektedir.

97. Bu nedenle, 10 Ekim 2016 ve 1 Mart 2017 tarihli yazıların, Adalet Bakanlığı'nın ceza infaz kurumlarına yönelik talimatlarını içeren yayınlanmamış iç belgelerden oluştuğunu belirtmek gerekir. Bu koşullar altında, bu belgelerin prensip olarak ilgili kişilere karşı bağlayıcı güçten yoksun olduğu belirtilmelidir (bakınız, gerekli değişikliklerin yapılması şartıyla, Amuur/Fransa, 25 Haziran 1996, § 53 Derleme 996-III ve Poltoratskiy/Ukrayna, no. 38812/97, §§ 158-162, AİHM 2003-V), çünkü bu metinler hükümlü ve tutuklulara herhangi bir şekilde tebliğ edilmemiştir (bakınız, gerekli değişikliklerin yapılması şartıyla, Silver ve diğerleri/Birleşik Krallık, 25 Mart 1983, § 93, A Serisi, no. 61). Normatif bir yetkinin kullanılması dışında yürürlüğe giren bu tür bir metin, Mahkeme'nin içtihadı anlamında yeterli "niteliğe" sahip bir "yasa" olarak kabul edilemez, çünkü yeterli korumayı ve kamu makamlarının Sözleşme ile güvence altına alınan haklara yönelik keyfi saldırılarını önlemek için gerekli yasal kesinliği karşılamamaktadır (yukarıda belirtilen Amuur, § 53 ve Frérot/Fransa, no. 70204/01, § 59, 12 Haziran 2007).

98. Sonuç olarak, Mahkeme, mevcut davada, söz konusu müdahalenin Sözleşmenin 8. maddesinin 2. fıkrası anlamında "yasayla öngörülmüş" olarak

kabul edilemeyeceğine karar vermektedir. Bu sonucu göz önünde bulundurarak, Mahkeme Sözleşme'nin 8. maddesinin 2. fıkrasının diğer gerekliliklerine – yani meşru bir amacın varlığına ve demokratik bir toplumda müdahalenin gerekliliğine – uyulup uyulmadığını doğrulamanın gerekli olmadığını düşünmektedir.

99. Mahkeme dolayısıyla, Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmaktadır.

III. SÖZLEŞME'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

100. Bazı başvuranlar (başvuru no. 10539/19, 11959/19, 12723/19, 15626/19, 16803/19, 17838/19 ve 19405/19), Cumhuriyet savcısının görüşünün bildirilmemesi nedeniyle, ulusal mahkemeler (infaz hâkimliği ve/veya ağır ceza mahkemesi) nezdinde yargılamanın adil olmamasından şikâyet etmektedirler. İlgililer, Sözleşme'nin 6. maddesini ileri sürmektedirler ve söz konusu maddenin mevcut davaya ilişkin kısımları aşağıdaki gibidir:

« Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar (...) konusunda karar verecek olan, (...) bir mahkeme tarafından, hakkaniyete uygun (...) olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir. »

101. Hükümet öncelikle, Mahkeme'yi, açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle bu şikâyeti reddetmeye davet etmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin başvuranların bu iddiasına karar verdiğini ve Mahkeme'nin, Anayasa Mahkemesi'nin vardığı sonuçlardan ayrılmasını haklı gösteren hiçbir neden olmadığını ileri sürmektedir.

102. Ardından, Hükümet önemli bir zararın bulunmadığını ileri sürmektedir. Bu bağlamda, her davada Cumhuriyet savcılarının Ağır Ceza Mahkemesi önündeki görüşlerinin, “infaz hâkimliklerinin kararının usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle” o mahkemeyi başvuranların itirazını reddetmeye davet etmekle sınırlı olduğuna işaret etmektedir. Hükümet'e göre bu görüşler, herhangi bir yeni argüman içermemekte ve ilgili savcılar sadece itirazın reddedilmesini talep etmekle yetinmişlerdir. Hükümet bu noktada, Mahkeme'nin daha önce benzer konu hakkında karar verme imkânının olduğunun ve Danıştay önündeki yargılamada savcının görüşünün tebliğ edilmemesinden kaynaklanan önemli bir zararın bulunmadığı sonucuna vardığının altını çizerek, Kılıç ve diğerleri/Türkiye ((k.k.), no. 33162/10, § 32, 3 Aralık 2013) davasına atıfta bulunmaktadır. Bu nedenle, Hükümet Mahkeme'yi bu iddiayı Sözleşmenin 35 §§ 3 (b) ve 4. maddelerine dayanarak reddetmeye davet etmektedir.

103. 12723/19 ve 15626/19 numaralı başvurularla ilgili olarak, başvuranların taleplerini inceleyen infaz hâkimliklerine sunulan Cumhuriyet savcılarının görüşlerine atıfta bulunan Hükümet, infaz hâkimliklerinin yalnızca başvuranların ziyaret haklarına ilişkin karar verdiğinin ve mevcut

davada ihtilaf konusu olan mesele hakkında görüş bildirmediğinin altını çizmektedir. Bu nedenle, başvuranlar, bu görüşlerin tebliğ edilmemesi nedeniyle, hiç önemli bir zarara maruz kalmamışlardır.

104. Son olarak, Hükümet 15626/19 numaralı başvuruya ilgili olarak başvuranın, infaz hâkimliğinin kararına karşı ağır ceza mahkemesine itiraz ettiğinde, dava konusu infaz hâkimliği tarafından incelenirken Cumhuriyet savcısının görüşünün tebliğ edilmediği hususuyla ilgili olarak şikâyetinde bulunmayı ihmal ettiği gerekçesiyle, iç hukuk yollarının tüketilmediğini ileri sürmektedir.

105. 12723/19 ve 15626/19 numaralı başvurular kapsamında başvuranlar, Hükümet'in iddialarına itiraz etmektedirler. Diğer başvuranlar ise görüş bildirmemişlerdir.

106. Mahkeme, Hükümet tarafından ileri sürülen tüm itirazlar hakkında karar vermeyi gerekli görmemektedir, çünkü her halükarda, bu şikâyet aşağıda belirtilen nedenlerle reddedilebilir. Nitekim Mahkeme, daha önce Günana ve diğerleri/Türkiye (no. 70934/10 ve diğer 4 başvuru, §§ 78-79, 20 Kasım 2018) davasında benzer bir şikâyeti incelediğini ve itiraz işlemleri sırasında Cumhuriyet savcısının görüşlerinin tebliğ edilmemesi ve başvuranın görüşünü gerektirebilecek herhangi bir yeni hususun bu görüşlerle ileri sürülmemesi nedeniyle, başvuranların “önemli bir zarara” maruz kalmadıkları gerekçesiyle, bu şikâyetin kabul edilemez olduğuna karar verdiğini hatırlatmaktadır. Bu amaçla, Mahkeme Cumhuriyet savcısının sadece infaz hâkimliğinin kararının usul ve yasaya uygun olduğunu belirtmekle yetindiğinin altını çizmektedir (*a.g.e.*).

107. Mevcut davada, Hükümet tarafından sunulan ve başvuranlar tarafından bu noktalara itiraz edilmeyen olguların beyanı ışığında, Mahkeme, öncelikle, 12723/19 ve 15626/19 numaralı başvurularda, infaz hakimliklerine sunulan Cumhuriyet savcısının görüşlerinin mevcut davada söz konusu konuyla ilgili olmadığını, yalnızca başvuranların ceza infaz kurumlarında ziyaret haklarına ilişkin bir şikâyetiyle ilgili olduğunu gözlemlemektedir (yukarıda 8. paragrafa bakınız). Mahkeme daha sonra, ağır ceza mahkemesine Cumhuriyet savcılarının görüşlerinin, infaz hakimliklerinin itiraz edilen kararlarının usule ve yasaya uygun olduğunu belirtmek ile sınırlı olduğunu gözlemlemektedir. Mahkeme ayrıca, başvuranların bu görüşlere cevaben davalarının incelenmesi için yeni ve ilgili unsurlar sağlayabileceklerini göstermediklerini gözlemlemektedir. Yukarıda belirtilen Günana davasında ulaştığından farklı bir sonuca varmasına yol açabilecek herhangi bir argüman veya olgunun yokluğunda, Mahkeme, Sözleşmenin 35 §§ 3 (b) ve 4. Maddeleri uyarınca önemli bir zararın olmaması nedeniyle şikâyetin kabul edilemez olduğunu beyan etmektedir.

IV. SÖZLEŞME’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

108. Sözleşmenin 41. Maddesi uyarınca:

« Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmecî Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder. »

A. Zarar

109. Başvuranlar maruz kaldıkları manevi zarar için sırasıyla 20.000 avro (EUR) (başvuru no. 49341/18 ve 12723/19), 10.000 avro (başvuru no. 59185/18, 2368/19, 10539/19, 11959/19, 15626/19, 17838/19 ve 19405/19), 25.000 avro (başvuru no.11837/19 ve 24060/19), 100.000 avro (başvuru no. 16803/19 ve 19085/19) ve 200.000 avro (başvuru no. 11950/19) talep etmektedirler. Bir başvuran (başvuru no. 11959/19) ayrıca, özel yazışmalarının UYAP sisteminden silinmesini de talep etmektedir.

110. Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

111. Mahkeme, başvuranların yazışmalarının UYAP sistemine kaydedilmesi sonucunda maruz kaldıkları zararı değerlendirmeyi veya kanıtlamayı mümkün kılacak herhangi bir unsur veya argüman eklemediklerini belirtmektedir. Nitekim, mevcut davada, ceza infaz kurumunun yetkili personeli dışında kişilerin başvuranların kayıtlı yazışmalarına erişimi olduğuna, verilerin ifşa edildiğine veya başvuranlara karşı kullanıldığına dair hiçbir kanıt bulunmamaktadır. Aksine, başvuranların, özellikle belirli mektuplar ve yazılarla ilgili olarak alınan belirli önlemlerden değil, yazışmalarının kaydedilmesinin sistematik niteliğinden şikâyet ettikleri anlaşılmaktadır. Davanın tüm koşullarını göz önünde bulundurarak, Mahkeme mevcut kararda bir ihlalin tespit edilmesinin, başvuranların maruz kaldığı herhangi bir manevi zarar için yeterli adil tazminatı sağladığını düşünmektedir.

B. Masraflar ve giderler

112. Bazı başvuranlar ayrıca, avukatlık ücreti olarak sırasıyla 2.300 avro (başvuru no. 49341/18), 18.000 Türk lirası⁴ (TRY) (başvuru no. 59185/18), 2.320 avro (başvuru no. 15626/19) ve 2.000 avro (başvuru no. 24060/19) talep etmektedirler. Başvuranlar, destekleyici belge olarak avukatlık ücreti sözleşmesi ve/veya avukatlık ücretlerinin ödendiğine dair bir makbuz ve/veya avukatlık ücret tarifesi tablosu sunmaktadırlar. Diğer bazı başvuranlar (başvuru no. 11837/19 ve 12723/19) masraf ve giderler ile avukatlık ücreti bağlamında, sırasıyla 332 avro ve 1.220,20 avro talep etmektedirler. Destekleyici belge olarak avukatlık ücretlerinin ödendiğine dair bir makbuz, posta irsaliyesi ve biri için Anayasa Mahkemesi önündeki yargılama masraflarının miktarını belirten bir karar ve diğeri için avukatlık ücret tarifesi

---

⁴ Yaklaşık 2100 Euro.

tablosu sunmaktadırlar. Bir başvuru sahibi (başvuru no. 59185/18)⁵ de Mahkeme huzurundaki yargılama masrafları için 756,17 TL talep etmiş ve posta makbuzlarını ve faturalarını delil olarak sunmuştur.

113. Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

114. Mahkemenin içtihatlarına göre, bir başvuran, masraflarının ve giderlerinin ancak gerçek, gerekli ve makul olması durumunda bunların geri ödemesini alabilir. Somut olayda, Mahkeme sahip olduğu belgeleri ve yukarıda belirtilen kriterleri dikkate alarak, bazı başvuranlara (başvuru no. 49341/18, 59185/18, 15626/19, 24060/19, 11837/19 ve 12723/19), ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, önünde yürütülen yargılamayla bağlantılı olarak yapılan masraf ve giderler olarak 500 avro götürü tutarının ödenmesinin makul olduğu kanaatinde.

C. Gecikme faizi

115. Mahkeme, gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankasının marjinal kredi faizlerine uyguladığı faiz oranına üç puan eklenerek elde edilecek oranı uygulamayı uygun görmektedir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME,

1. Oy birliğiyle, başvuruların birleştirilmesine;
2. Oy birliğiyle, Sözleşme'nin 8. maddesine ilişkin şikâyet bakımından, başvuranların mağdur sıfatı ile ilgili ilk itirazın esasla birleştirilmesine ve reddedilmesine;
3. Oy birliğiyle, Sözleşme'nin 8. maddesi ile ilgili şikâyetin kabul edilebilir ve geriye kalan başvuruların kabul edilemez olduğuna;
4. Oy birliğiyle, Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine;
5. 1'e karşı 6 oyla, ihlal tespitinin, tek başına, başvuranlar tarafından maruz kalınan manevi zarar için yeterli adil tazmin teşkil ettiğine;
6. Oybirliği ile,
  - a) Davalı Devlet tarafından bazı başvuranlara (başvuru no. 49341/18, 59185/18, 15626/19, 24060/19, 11837/19 ve 12723/19), Sözleşme'nin 44. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, ödeme tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden davalı Devletin para birimine çevrilmek üzere, başvuran tarafından ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere,

---

⁵ Yaklaşık 90 Euro.

masraf ve giderler bağlamında, her birine 500 EUR (beş yüz avro) ödenmesine;

- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödeme tarihine kadar, bu meblağa, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli olan marjinal kredi faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;

7. 1'e karşı 6 oyla, adil tazmine ilişkin kalan taleplerin reddine karar vermiştir.

İşbu karar, Fransızca tanzim edilmiş olup Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca, 29 Mart 2022 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Jon Fridrik Kjølbrot
Başkanı

Mevcut kararda, Sözleşme'nin 45. maddesinin 2. fıkrası ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 74. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, Hâkim P. Koskelo'nun ayrık görüşü bulunmaktadır.

J.F.K.
S.H.N.

YARGIÇ KOSKELO'NUN AYRIK GÖRÜŞÜ

(Çeviri)

Çoğunluğun başvuranlara manevi tazminat ödenmemesine karar veren mevcut kararın hüküm kısmının beşinci paragrafına karşı oy kullandım. Bu dava, başvuranların tüm özel yazışmalarının içeriğinin, yasal bir dayanak olmaksızın ele geçirildiği, tarandığı ve elektronik bir veri tabanında saklandığı bir tedbirle ilgilidir. Bu durum aynı zamanda yetkisiz erişime veya diğer kötüye kullanım şekillerine karşı gerekli önlemlere ilişkin özel hükümlerin bulunmadığı anlamına gelir. Bu nedenle, 8. madde ile korunan hakların ciddi bir maddi ihlali söz konusudur. Yasal çerçevedeki yeni gelişmeler bu ihlali ortadan kaldıramamaktadır. Bu koşullar altında, 41. Madde uyarınca manevi tazminat için meblağ verilmemesinin uygun olmadığını düşünüyorum.

NUH UZUN / TÜRKİYE DAVASI

EK

Davaların Listesi:

No	Başvuru No.	Davanın adı	Başvuru Tarihi	Başvuranın Adı, Doğum Yılı, İkamet Yeri ve Uyruğu	Temsilci
1.	49341/18	Uzun / Türkiye	27/09/2018	Nuh UZUN 1988 Kahramanmaraş Türk	Ramazan DANIŞMAN
2.	59185/18	Kıldan / Türkiye	28/11/2018	İsmail Turgut Kıldan 1983 Antalya Türk	Emre AKARYILDIZ
3.	2368/19	Taşdan / Türkiye	06/12/2018	Mehmet Nafi TAŞDAN 1984 Ankara Türk	Hatice YILDIZ
4.	10539/19	Kurtgöz / Türkiye	28/01/2019	Ahmet Kurtgöz 1969 Osmaniye Türk	Mehmet Fatih ARSLAN
5.	11837/19	Özkan / Türkiye	01/02/2019	Mustafa ÖZKAN 1983 Konya Türk	
6.	11950/19	Sakman / Türkiye	15/02/2019	Mustafa SAKMAN 1971 Konya Türk	Hamdi PÜR
7.	11959/19	Tüzün / Türkiye	22/01/2019	Soner TÜZÜN 1984 Aksaray Türk	Mehmet Fatih ARSLAN
8.	12723/19	Öğütalan / Türkiye	19/02/2019	Ersin ÖĞÜTALAN 1987 Nevşehir Türk	Sefanur BOZGÖZ

NUH UZUN / TÜRKİYE DAVASI

No	Başvuru No.	Davanın adı	Başvuru Tarihi	Başvuranın Adı, Doğum Yılı, İkamet Yeri ve Uyruğu	Temsilci
9.	15626/19	C.A. / Türkiye	01/03/2019	C. A. 1973 Konya Türk	Rukiye COŞGUN
10.	16803/19	Kökten / Türkiye	22/02/2019	Mustafa KÖKTEN 1981 Konya Türk	
11.	17838/19	Tonbul / Türkiye	11/03/2019	Mehmet TONBUL 1974 Hatay Türk	Mehmet Fatih ARSLAN
12.	19085/19	Yazar / Türkiye	27/03/2019	Yusuf YAZAR 1972 Osmaniye Türk	
13.	19405/19	Fesli / Türkiye	25/03/2019	Muhammed Hamza FESLİ 1992 Mersin Türk	Mehmet Fatih ARSLAN
14.	24060/19	Özdemir / Türkiye	11/04/2019	Hasan Özdemir 1984 Kütahya Türk	Bilal ŞAŞMAZ